CÉL
6
M
L
5
N
O
RAJT
D
C
A
B
1977

LEO, MINT FAKÍR

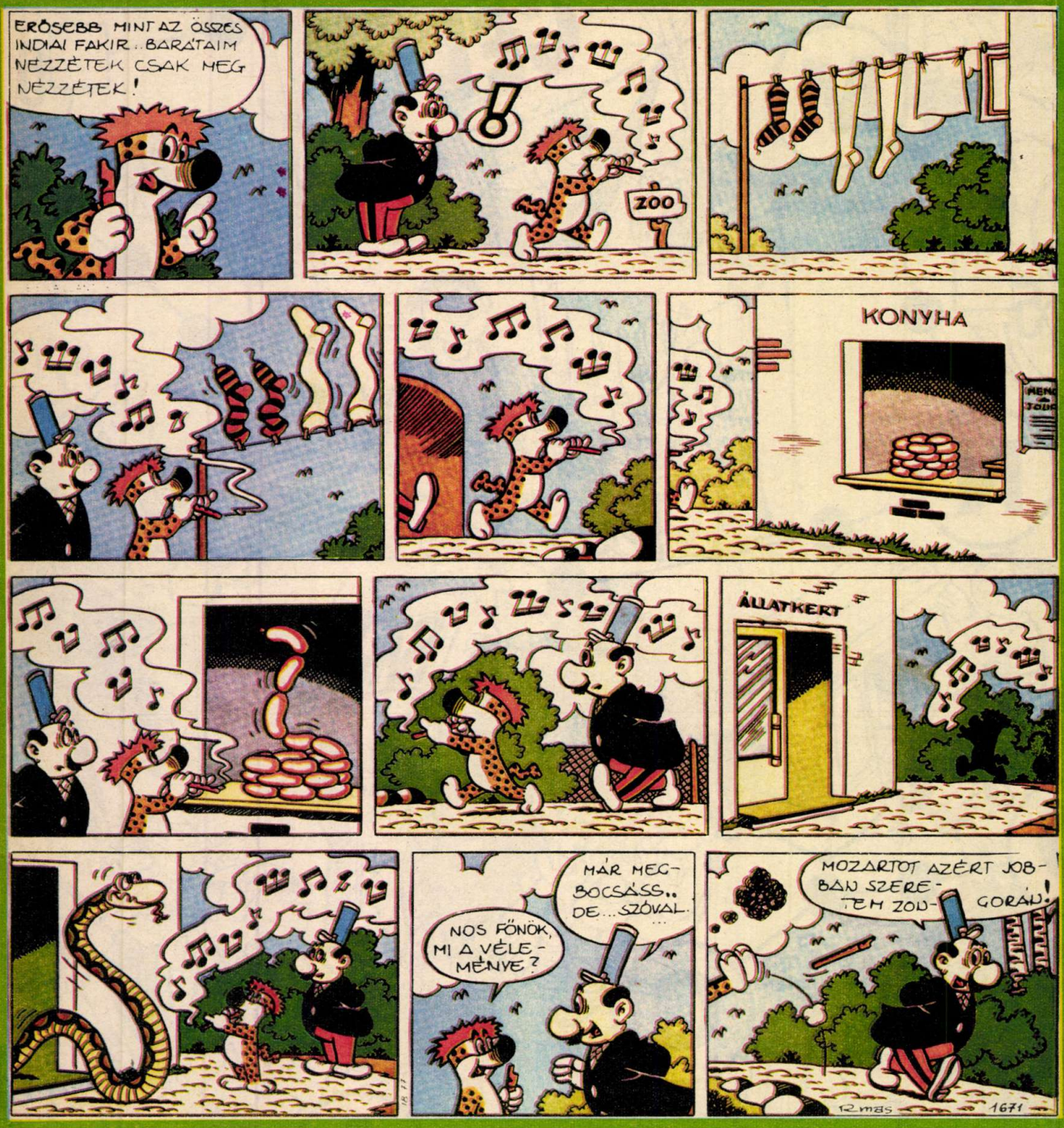

RAKD SORRENDBE!

Peti a padláson megtalálta a nagy rézfúvós hangszert és... De valami baj van a rajzok sorrendjével

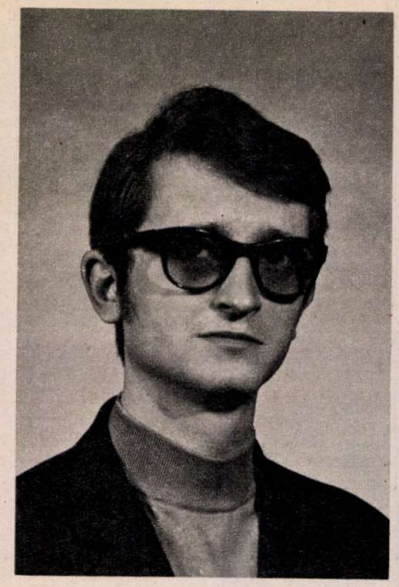

Jövő heti számunkban Békés megye úttörőinek életéről olvashattok. A Viharsarok vendégei leszünk. Pataki József megyei úttörőelnök írása szíves szavú meghívás.

LEGYETEK A VENDÉGEINK!

A következő héten vendégünk lesz a Pajtás valamennyi olvasója. Szeretnénk felkelteni kíváncsiságotokat megyénk iránt. Visszaidézni azokat a napokat, amelyeket régebben itt töltöttetek nálunk Békésben, s hívni azokat, akik még nem voltak a Körös és a régi Maros hordalékán fekvő, területileg hazánk egyik legnagyobb (5669 km²) megyéjében.

A török hódoltság után az elnéptelenedett területekre a magyarokon kívül szlovákokat, románokat, szerbeket és németeket is telepítettek. Innen adódik, hogy a megyénkben élő nemzetiségiek aránya az országos átlagnál lényegesen magasabb.

A megye a Viharsarok része. Gazdag munkásmozgalmi hagyományokban. Áchim L. András az agrárszocialista mozgalomnak, Kulich Gyula, Sebes György és még sokan mások pedig a munkásmozgalomnak kiemelkedő harcosai. Sok ismert képzőművész, költő, író és zeneszerző élt hosszabb-rövidebb ideig megyénkben, gazdagítva népünk kincseit. Ezek közül Munkácsy Mihály, Petőfi Sándor, Arany János, Szabó Pál, Darvas József, Erkel Ferenc, Bartók Béla, Kodály Zoltán a legkiemelkedőbbek.

Kevesen tudják, hogy Szarvas a mezőgazdasági szakoktatás bölcsője Európában. Ennek alapítója Tessedik Sámuel volt. Ma itt mezőgazdasági üzemmérnököket képeznek.

A televízióban is láthattátok a gyulai Várszínház és a békéscsabai Jókai Színház gyermekszínházának előadásait. A Balatoni Úttörőváros Gyermekalkotások Galériájában kiállították megyénk kisdobosainak, úttörőinek képzőművészeti alkotásait. Van kitől tanulni úttörőinknek, hiszen olyan neves képzőművészek élnek és alkotnak közöttünk, mint Ruzicskay György, Koszta Rozália, Lipták Pál és még sok fiatal.

1974. szeptember 23-án az elsőnek felszabadult magyar község, Battonya felszabadulásának 30. évfordulója tiszteletére rendezett ünnepségen megyétek képviselői is részt vettek. Innen vittétek el a Szabadság tüzét, s őriztétek az ország felszabadulásának évfordulójáig. Az idén szeptember 18-án megyénk úttörői ismét részt vettek Battonyán a „Népek Barátsága" emlékmeneten és nagygyűlésen, amely a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára szervezett ünnepségsorozat első eseménye volt. Megyénk kisdobosainak és úttörőinek a szovjet Penza megyei, valamint szlovák, lengyel, NDK, jugoszláv cseretáborozásain, román úttörő kulturális cserekapcsolatain, levelezésein keresztül hozzájárulunk a nemzetközi úttörőbarátság erősítéséhez. Vannak ismerőseitek, barátaitok a Békéscsabán rendezett országos nemzetiségi fesztiválokon, nemzetiségi nyelvi vetélkedőkön, a nemzetközi bábfesztiválon.

Az úttörő-olimpiákon megismerkedhettetek legjobb sportolóinkkal; a békéscsabai tornászokkal, a szarvasi kosarasokkal, a gádorosi kézilabdásokkal. Országosan is ismert úttörőzenekaraink közül a tótkomlósi és a békéscsabai. A békési úttörők gyermekopera előadásával váltak ismertté. Az orosháza járási úttörők együtt munkálkodnak lakóhelyük gazdagításán a tanácstagokkal. Felsorolni is nehéz mindazt, amit megyénkben a KISZ-tagokkal, felnőttekkel, szülőkkel együtt végeztek úttörőink.

Melyek a terveink? Tovább folytatjuk és fejlesztjük a tavaly elkezdett és nagy sikert aratott „Együtt — egymásért!" pályaválasztási rajvetélkedőt a pályaválasztási intézettel közösen. Az új úttörőévben ismét szervezünk országjáró úttörők megyei találkozóját, úttörő építőtábort. A 40 ezer kisdobos és úttörő régi álma: a megyei úttörőtábor, rövidesen felépül.

Feladatunk tehát van bőven. Munkánkat a testvér KISZ-alapszervezetekkel, felnőttekkel, szülőkkel, szocialista brigádokkal közösen igyekszünk legjobb képességeink szerint becsületesen elvégezni. Egy kis bepillantást próbáltam adni Békés megye életébe, úttörőink, kisdobosaink munkájába. A jövő héten részletesebben is megismerhetitek munkánkat.

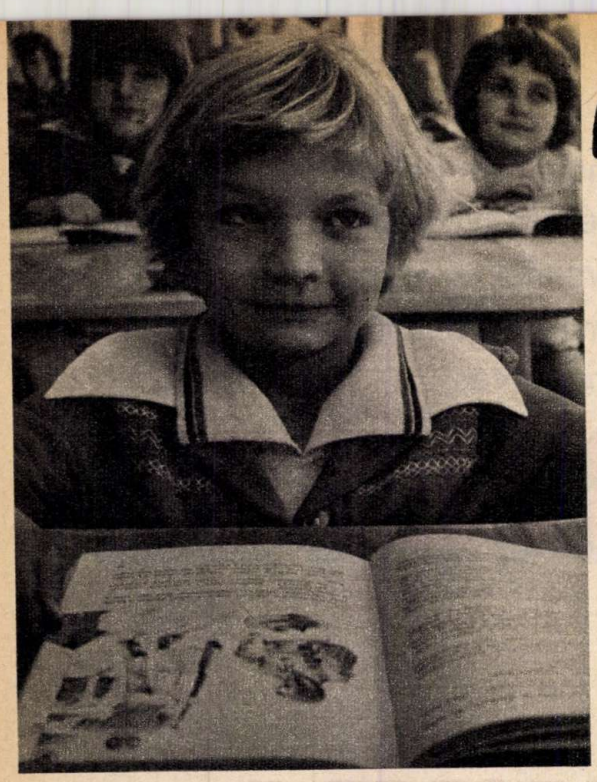

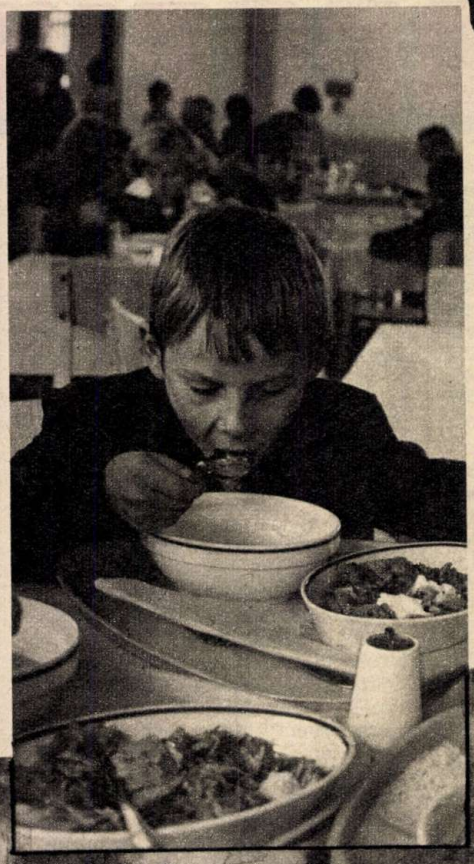

HOPPLÁ

Cirkusz...

Érdekes, mulatságos, olykor elképesztő és feszültséggel teli világ. És persze – közérthető világ. A kör alakú porondon zajló eseményeket egyaránt megérti felnőtt és gyerek, és ugyanúgy megérti a jégtáblák közt élő eszkimó, mint – mondjuk – a kaliforniai sebészprofesszor. Csillogó játék, amely nagyon is komoly dolgot tár elénk, szórakoztató formában. Azt, hogy mire képes az ember, ha játszani engedik!...

–R –R

Ügyesség, ötlet, humor, előadókészség... A bohóc szakmája nagyon is komoly dolog!

Mackó úrfi lóra pattan, és még arra is vigyáz, hogy ne törje túlságosan a nyereg... (Fent.)
Jár a baba, jár! Az ifjú elefánthölgy egyre biztosabban, és egyre döngőbb léptekkel útra kel... (Lent.)

Repül a... repül a... kisleány! A játékos hinta ezúttal a rakétakilövő szerepét tölti be

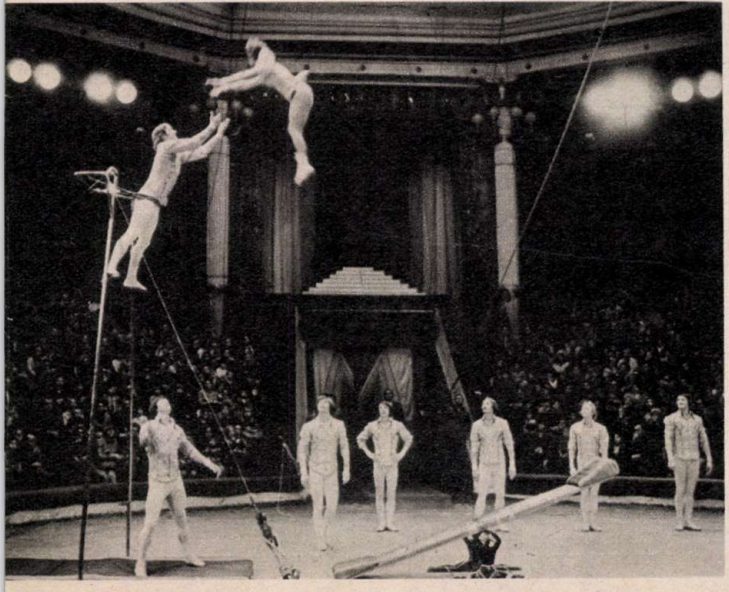

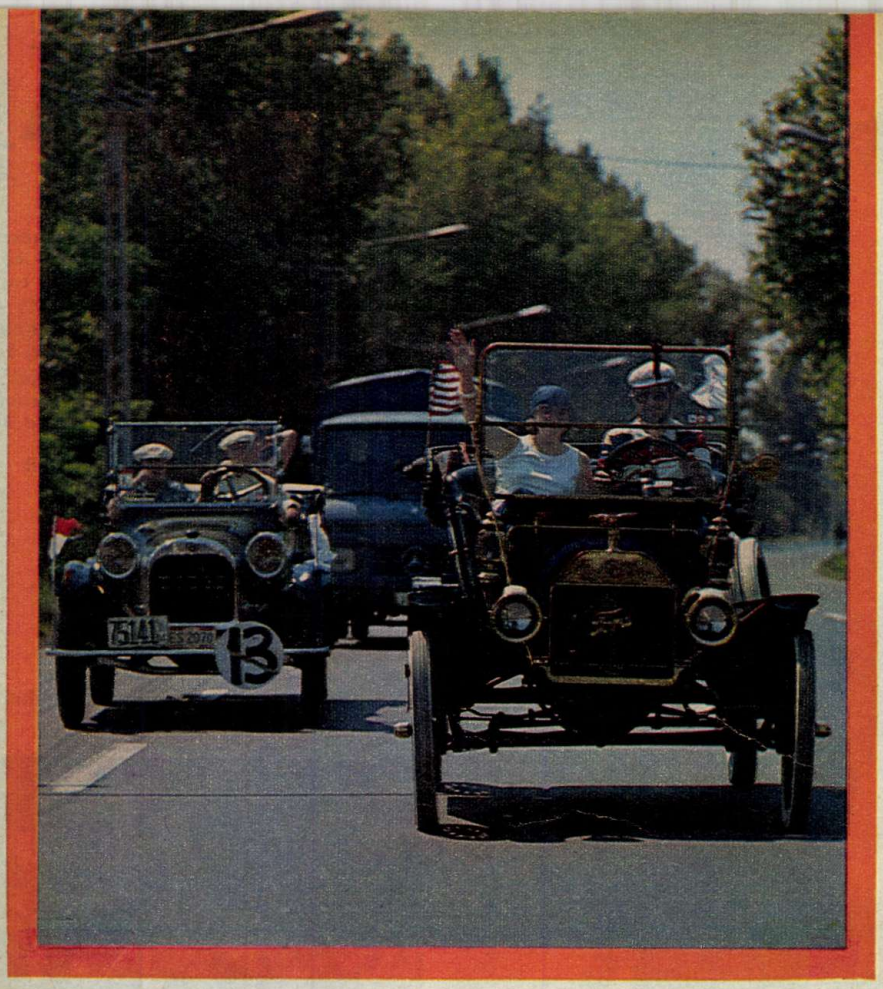

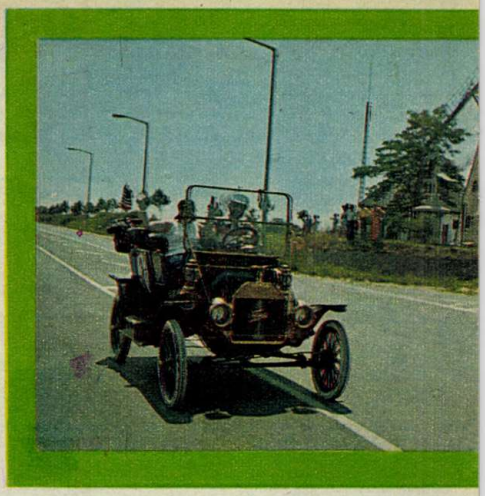

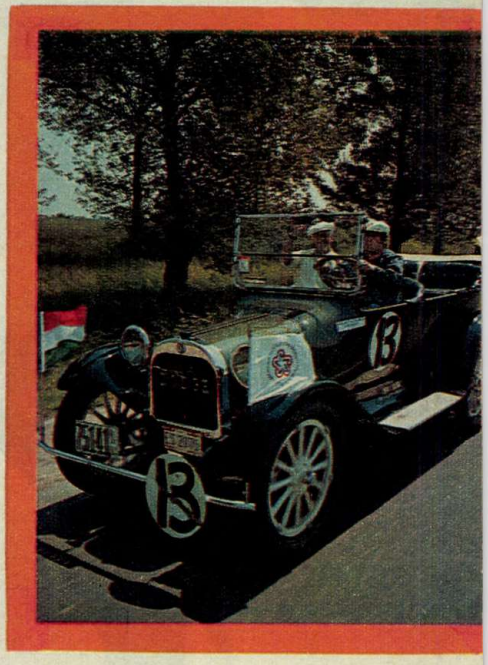

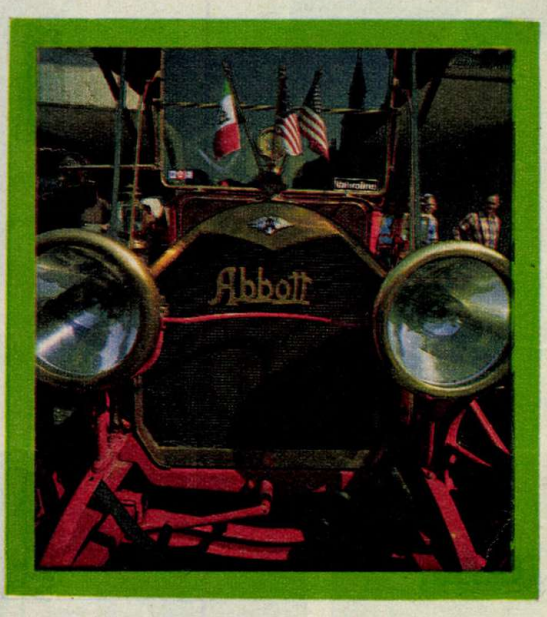
Abbott

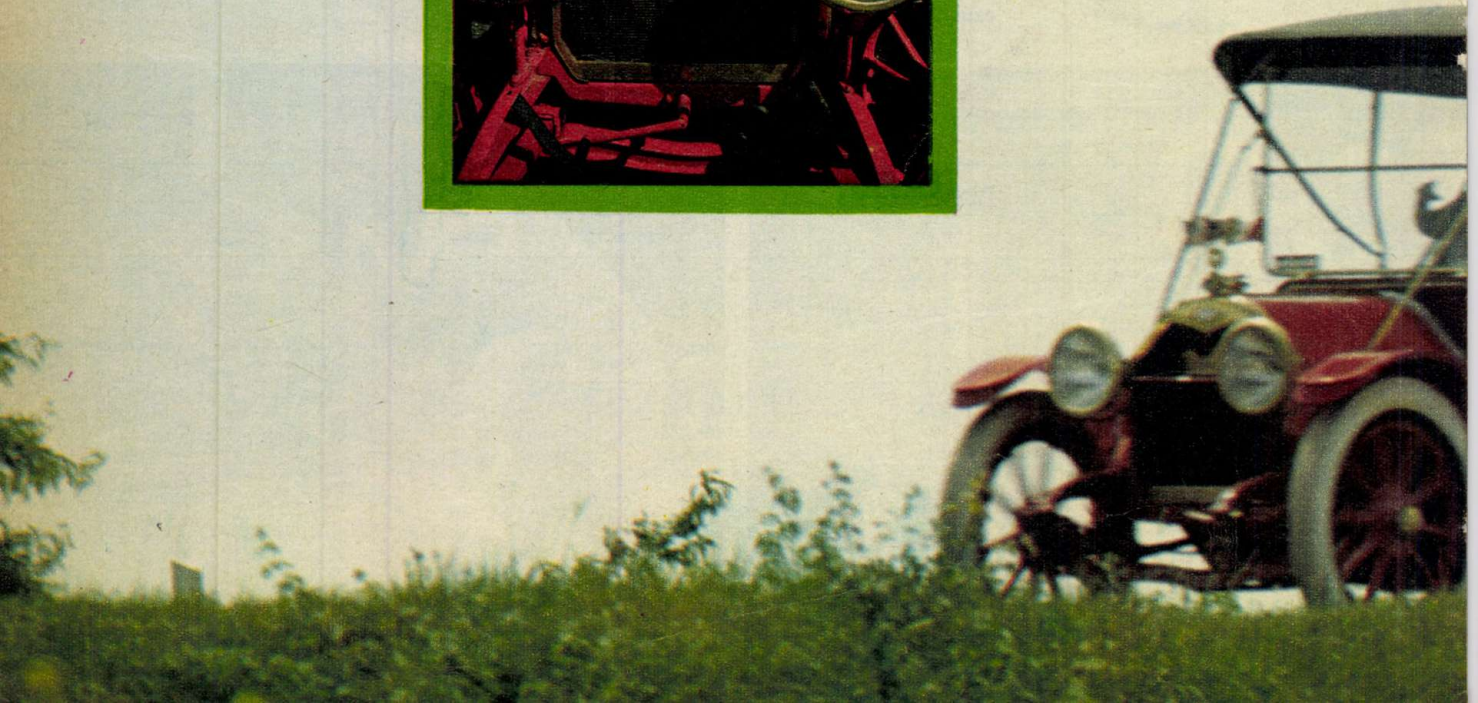

Az ember hajlamos rá, hogy sablonokban gondolkozzék. Ha például valaki autómárkákról beszél, és mondjuk Ford Escortot említ, rögtön valami csillogó-villogó autócsoda jut az eszünkbe. Pedig hát... a képen látható mulatságos batár – szintén Ford Escort. Csakhogy ezt 1946-ban gyártották.

És itt jön a második sablon. Ha régi autókról esik szó, rögtön mulatságos batárok jutnak az eszünkbe, pedig hát... ezek a döcögő masinák a maguk korában szintén csillogó-villogó autócsodáknak számítottak.

A maguk korában... no hisz! – jelentkezik a harmadik sablon, amely azt tartja, hogy őseink szánalmas figurák voltak korunk koponyáihoz képest. Nos, szögezzük le, hogy korunk tudománnyal töltött koponyái sehol sem lennének őseink tapasztalata nélkül. És hogy azért ők is tudtak egyet-mást, azt éppen ezek a mosolyra késztető járművek bizonyították a közelmúltban.

San Franciscóból indulva nekivágtak a világnak, és – Budapestet is érintve – becsülettel megkerülték a Földet. Nem akármilyen teljesítmény ez, egy ilyen út bármelyik ma készült gőgös gépcsodának becsületére válna.

Az pedig már egyenesen elképedt hümmögésre készteti az embert, hogy az öreg autók több 10 000 km-es vándorútján egyetlen műszaki hiba sem fordult elő!...

–R –R

ÖREG AUTÓ NEM VÉN AUTÓ

MEGKÖVESEDETT ÉVGYŰRŰK

Cseppkőbarlangot látni – nagy élmény. Lenyűgözi az embert az alkotó természet. Aki látta már a budapesti Pálvölgyi-barlangot vagy az aggteleki cseppköveket, a csodálkozás után szinte önkéntelenül kérdi: **hogyan alakulhat ki ez a csillogó mesevilág?** Mesevilág? Éppen hogy a valóság, maga az állandó mozgásban lévő anyag – víz, kő, levegő – alakítja ilyenné a barlangokat.

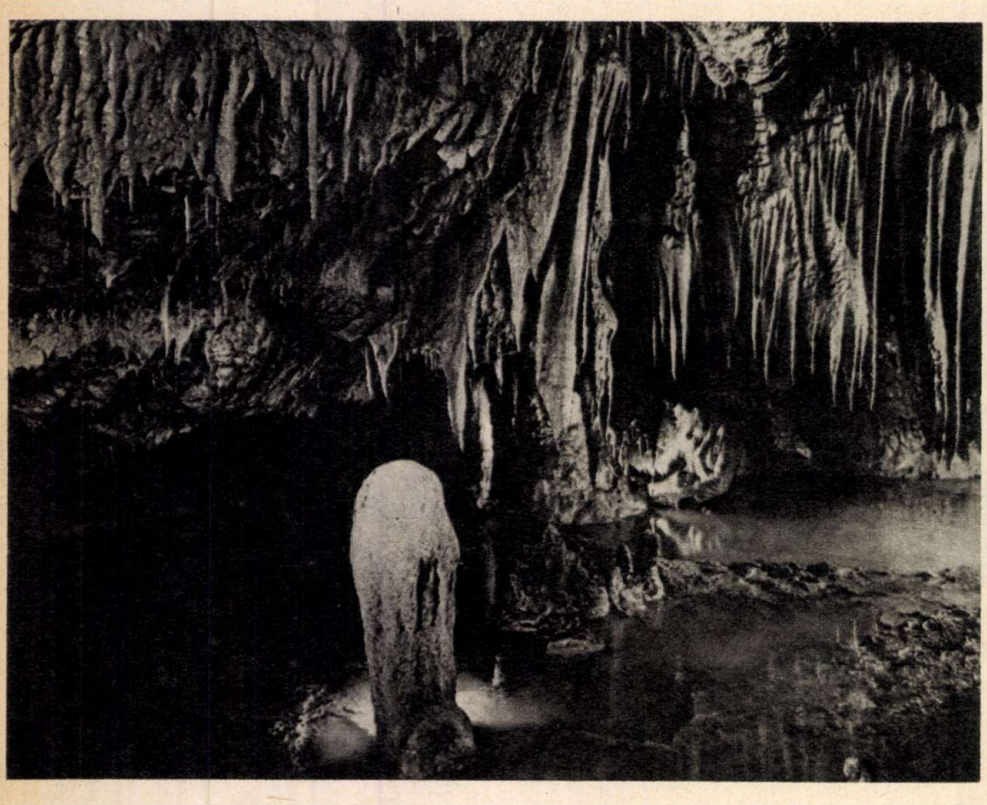

Bár a karszthegységek a világ legromantikusabb tájai közé tartoznak, ez az elnevezés mégsem a cseh „krása" (szépség) szóból származik, hanem a jugoszláviai Dinári karszthegység nevéből, ahol a karsztos képződmények a legjellegzetesebbek. A szerb „kras", az olasz „carso" (karzo) és a német Karst szavakban az eredeti kelta szógyököt ismerjük fel.

Mit is jelent a karszt kifejezés? Olyan kőzetalakulatokat, amelyek ki vannak téve a víz kémiai korróziós hatásának.

A mészkövet a tiszta víz is oldja, de ennél tízszerte hatékonyabb a szénsavval telített víz. A víz és a szénsav hatására a mészkő vízben jól oldódó, savanyú kálciumkarbonáttá (szénsavas mész) alakul át. Mivel az esővíz a felületen is kifejti oldó hatását, a sziklákon mart mélyedések ormózatok — hornyok keletkeznek. Ott ahol a mészkő erősen repedezett, tölcséres mélyedések és töbrök keletkeznek, amelyekhez föld alatti üregek csatlakoznak. Sokszor egész töbörcsoportok — völgyek keletkeznek. A karsztokon a vízfolyások gyakran vágnak maguknak meredek falú, mély kanyonokat, amelyek barlangbeomlásokból is keletkezhetnek, amit a megmaradt kőátívelések is bizonyítanak. A nyílt karsztvölgyek sokszor vakon végződnek, ahol a folyóvíz a mélybe, a homlokfal alá bukik. Innen kezdve a víz a föld alatt folyik tovább, ahol tavakat és víznyelőket képez és egész barlangrendszereket mos ki. Nagyobb mészkőmasszívumokban egymás fölött több barlang is képződhet. A legmélyebb szintek, aktív vízfolyások következtében, tovább fejlődnek. Végül a vízfolyás forráspatak formájában hagyja el a területet. A kalciumkarbonáttal telített vízből a karszt belsejében ún. szinter válik ki, ami nem egyéb mint normál csapadékmészkő. A szabadban azonban különböző élő szervezetek közvetítésével ún. üledék mésztufa válik ki, ami a forráspatak alján gyakran gátakat és lépcsőket képez.

A legmarkánsabb karsztjelenségek közé tartoznak a barlangok szinterdíszei. Ide tartoznak azok a gyönyörű cseppkövek, amelyek vékony rétegben növekszenek, úgy, hogy keresztmetszeteik a fa évgyűrűire emlékeztetnek, valamint azok a szépséges, gömbölyű barlanggyöngyök, amelyek ott keletkeznek, ahol a mennyezetről cseppek hullanak a vízbe, a borsókás pizolitképződmények, a vízszint ingadozását mutató perem és tányérszerű kéregképződmények, az üreges, áttetsző, hosszanti csigák, a függönyök, drapériák és vízesések, a fali kárpitok és az oszlopok, egyszóval minden, ami a cseppkőbarlang látogatóit ámulatba ejti.

A karsztképződmények rendkívül változatosak, részletes feltárásuk szinte lehetetlen. A karszt szikkadt felületén sok érdekes növény él és a vörös talajban, valamint a barlang térségeiben olyan élőlények találhatók, amilyenek másutt aligha telepednének meg.

Stanislav Tuma

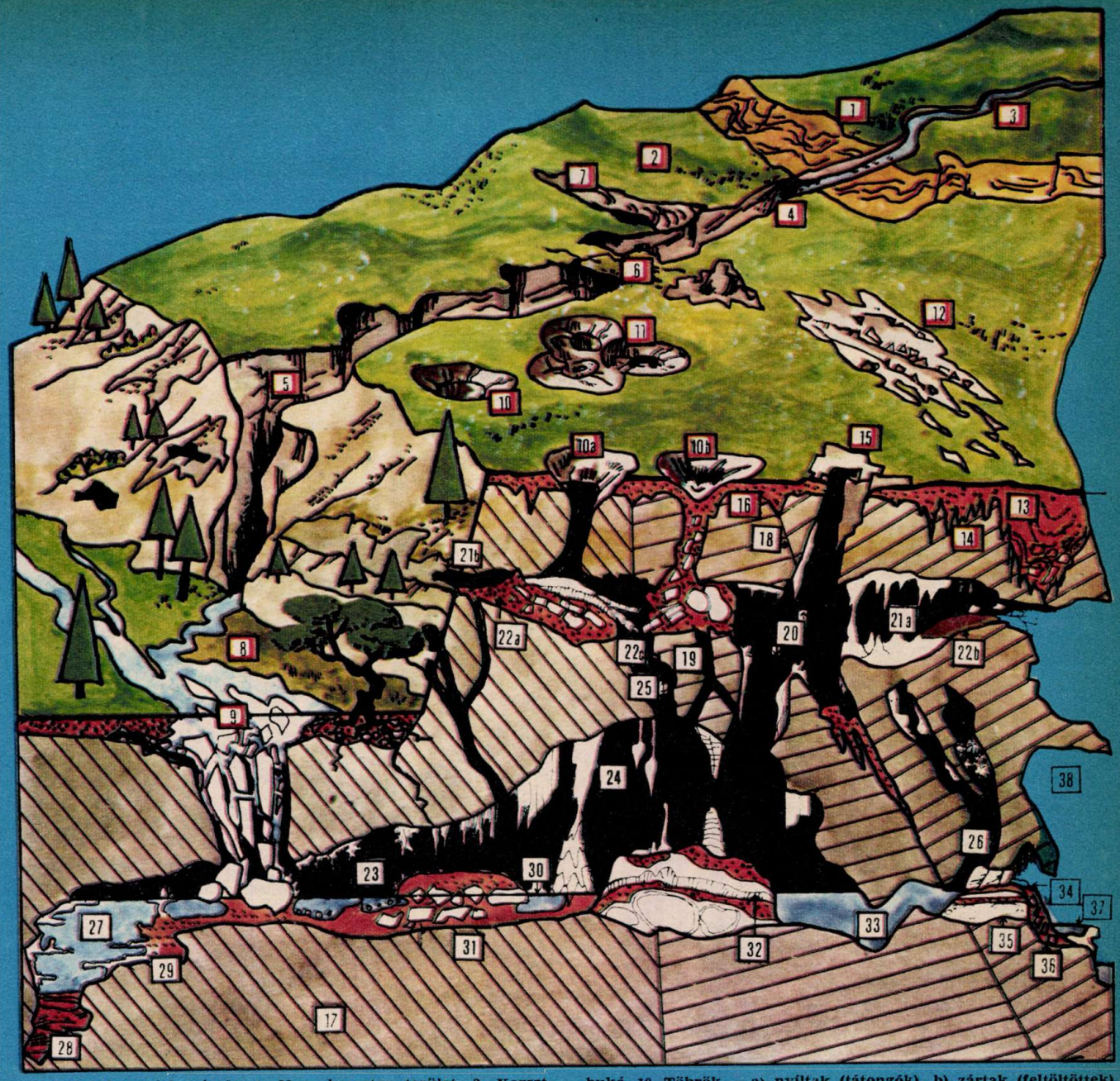

Felszíni karsztjelenségek: 1. Nem karsztos terület. 2. Karsztfennsík. 3. Vízfolyás. 4. Vízesés. 5. Karszt-kanyon. 6. Kőív. 7. Száraz völgy (karszthasadék). 8. Karszt-völgy. 9. Homlokfal alatti bukó. 10. Töbrök — a) nyíltak (tátongók), b) zártak (feltöltöttek). 11. Völgyek (töbör-csoportok). 12. Hornyok. 13. Vízzsák. 14. Geológiai orgonák. 15. Szakadék. 16. Terra rosa.

Föld alatti karsztjelenségek: 17. Karsztosodásnak kitett kőzet. 18. Törésvonal. 19. Gyűjtőcsatornák. 20. Szakadék. 21. Régi barlangszint — a) járatok, b) bejáratok. 22. Barlang feltöltés a) föld, b) guano, c) beomlott mennyezetsíkok. 23. Mai barlangszint vízfolyással. 24. Dóm. 25. Kürtő. 26. Vak kürtő. 27. Tó. 28. Tavi üledékek. 29. Tányérszerű kérgek. 30. Föld alatti vízfolyás. 31. Kőtörmelék. 32. Aljzat színtér keresztmetszete. 33. Szifon. 34. Forráspatak. 35. Vízbordalékok. 36. Mésztufa lépcső. 37. Mésztufa gát. 38. Párkány.

VAN ELE
1
2
3
4
5

ETA FÖLDÖN!

6

Aggódva vártuk már Parszek kapitány újabb jelentkezését. Nos, örömmel jelentjük, hogy a Kukucs II. felderítő űrhajó parancsnoka ismét hírt adott magáról, és az általa felfedezett, különös bolygórendszer még különösebb harmadik bolygójáról. Íme:

– Figyelmünket ezúttal a felegyenesedve járók szokásainak tanulmányozására fordítottuk. Mondhatom, megérte! Először is bebizonyosodott, hogy mégis dr. Negativnak, az űrhajó orvosának volt igaza, mert a felegyenesedve járók tényleg rendelkeznének – ha mégoly alacsony fokon is – bizonyos értelemmel. Sajnos Proton másodtiszt ismét okvetetlenkedik. Azt állítja, hogy a felegyenesedve járók ismerik az időszámítást, és valamiféle közelgő évforduló kapcsán mutatnak ilyen különös szokásokat. Mi azonban jól tudjuk, hogy hogy az efféle tudománytalan babonáknak semmi alapjuk sincs, ezeknek a lényeknek a vérükben van, hogy időnként mindenféle megmagyarázhatatlan marhaságot kövessenek el. Ezért ismét felpofoztuk Proton másodtisztet. És most következzék a bizonyíték, a képes beszámoló!

1. Százezrek figyelik megbűvölten a képen látható bőrgolyó útját egy füves térség szélén. A hasonló jeleneteknél szenvedélyes lelkiállapot lesz úrrá rajtuk, amelyet tagolatlan szavak, és végtagjaik heves rángatózásának segítségével vezetnek le. Ki érti ezt...?

2. A középen látható lény – valószínűleg a varázsló – egy különös hangszert fúj. A bennszülöttek gyönyörködve hallgatják.

3. A fiatalabb évjáratú egyedek időnként összegyűlnek valamelyik odúban, és ott vad, ősi ritmusok hangjaira mágikus táncokat lejtenek. A szertartás végeztével némi felfordulást hagynak hátra.

4–5. A két játékos azon iparkodik, hogy bőrrel bevont öklével megérintse a másikat. Amikor ez sikerült, valami egészen különös boldogság tükröződik az arcukon. Hogy miért...?

6. Megáll az ész!... Százával gyülekeznek egy havas, erdei tisztáson. Ott hosszú fadarabokat csatolnak a lábukra, aztán adott jelre lélekszakadva elrohannak. Követtük a vonulás útját, és megdöbbentő felfedezést tettünk. A hely, ahová zihálva és kimerülten megérkeznek, pontosan olyan havas, erdei tisztás, mint ahonnan elindultak!...

7. Egy különös, kultikus szertartás. Ketten, vagy négyen ütögetik boszorkányos gyorsasággal a kis fehér gömböt, egy zöld asztal felett. Szemmel láthatóan félnek töle. Csak az a furcsa, hogy a szertartás végeztével valaki egyszerűen zsebrevágja...

Cser Gábor

7

ÁLTALÁNOS ISKOLA 8. OSZTÁLYÁT VÉGZŐ FIÚK, FIGYELEM!
SZERETETTEL VÁR BENNETEKET A

MAGYAR HAJÓ- ÉS DARUGYÁR

gépi forgácsoló, szerkezeti lakatos, gépszerelő, hegesztő, csőszerelő, villanyszerelő, fényező-mázoló, asztalos, ács szakmunkástanulónak.

A vállalat kedvezményes étkezést (napi 1,– Ft-ért), munkaruhát, tisztálkodási szereket és társadalmi tanulmányi ösztöndíjat ad. Jelentkezési mód: a kiválasztott szakmát az általános iskolai jelentkezési lapon fel kell tüntetni, illetve a megadott címeken személyes jelentkezéskor közölni.

Jelentkezni lehet: MAGYAR HAJÓ- ÉS DARUGYÁR BUDAPEST, XIII., VÁCI ÚT 202. OKTATÁSI OSZTÁLY. MHD BALATONFÜREDI GYÁREGYSÉG SZEMÉLYZETI OSZTÁLY.

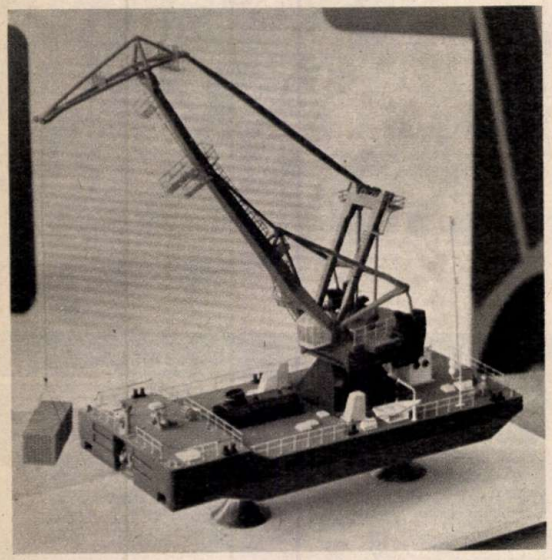

FIATALOK FIGYELEM!

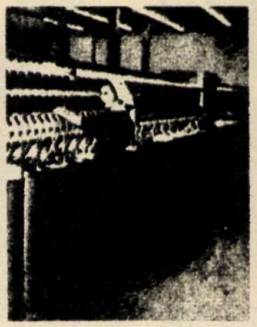

Általános iskolát végzett fiatalokat veszünk fel az 1978—79-es tanévre fonó szövő szakmunkástanulónak 16 éves korig. A tanulmányi idő 2 év.

JUTTATÁSOK: különélési pótlék vidékieknek havi 500,— Ft, társadalmi ösztöndíj helybeli lakosoknak havi 450,— Ft, havi 90,— Ft-ért reggeli, ebéd, vacsora, munkaszüneti napokon is. Ingyen tankönyvet és munkaruhát adunk. Elhelyezés kollégiumban.

A kezdő tanulóbér havi 410,— Ft-tól 610,— Ft-ig terjedhet, amely a tanulmányi eredménytől függően változik.

Továbbtanulási lehetőség van. Szakmunkásvizsga után a kereset havi 2500,— Ft-tól 3500,— Ft-ig terjedhet.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7-től ¼4-ig személyesen.
Levélre is részletes tájékoztatást küldünk.

A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR, személyzeti és oktatási osztály, 1046 Budapest IV., Erkel u. 30.

A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK

szeretettel várja az általános iskolát végzett fiatalok jelentkezését szakmunkástanulónak az alábbi szakmákban:

esztergályos, marós, hegesztő (kiemelt szakmák), autószerelő (budapesti lakosok részére), gépszerelő, villanyszerelő, szobafestő-mázoló, ács-állványozó, kőműves, asztalos. A tanulók a kiemelt szakmákban a tanulmányi ösztöndíjon felül havi 200 Ft ösztöndíj-kiegészítést kapnak.

1876
1976

Vállalatunk a tanulókkal szerződést köt társadalmi ösztöndíjra, amelynek havi összege 250–450 Ft-ig terjedhet.

A tanulók részére kollégiumi elhelyezésről gondoskodunk.

Jelentkezni lehet:
A BUDAPESTI VEGYIMŰVEK
személyzeti és oktatási osztályán
(1455 Budapest IX., Kén u. 5.)
Telefon: 277-275.

DOBOGÓ SZÍNPAD

ÉN VAGYOK A TÉLAPÓ!

(Bejön egy fiú közönséges utcai ruhában, titokzatos képpel.)

— Pszt!... Csak semmi ünneplés. Mintha csak magam is egy egyszerű ember lennék. Az álruhám, az persze kifogástalan, a melák Bolega ábrázatát öltöttem magamra. Fogadni mernék, hogy senki sem ismert fel. Há-há! Pszt!... Én vagyok a Télapó. Titkos küldetésben. Afféle tájékozódás. Előzetes felmérés. Mert nemcsak úgy van ám az, hogy megjött a Télapó, há-há! De nem ám. Nehéz, felelősségteljes szakma ez, amely egész... khm... Télapót kíván. Pszt... jön valaki!

(Jön Csoroszlya néni fázósan, bundákba bugyolálva.)

TÉLAPÓ: Kezit csókolom, kedves Csoroszlya néni. Mijáratban, mi járatban?

CSOROSZLYA: Á... á... Te vagy az, Bolega? Mit csinálsz itt te szerencsétlen? Jó hogy nem atlétatrikóban szaladgálsz ebben a csikorgó hidegben. Hány fok van tulajdonképpen? Mínusz 10, vagy 20...?

TÉLAPÓ: Plusz 8 fok van, kedves Csoroszlya néni.

CSOROSZLYA: No hisz... a mai plusz fokok! Azelőtt sokkal melegebb volt a plusz 8 fok. Megyek, rendelek még tüzelőt. Kemény tél lesz!

TÉLAPÓ: Honnan tetszik tudni?

CSOROSZLYA: Honnan, honnan! Nagyon jó. Nézd meg a karmantyús sármány tollazatát, és magad is rájössz. A bóbitája egy picivel szürkébb a szokottnál, és erősen gornyadozik. Mondjak ennél többet? Jégcsappá fagyunk az idén!...

(Átkozódva elcsoszog.)

TÉLAPÓ: Első tapasztalat: az emberek az enyhe telet szeretik. Legalább nem kell melózni annyit a hűtéssel. De pszt!... megint jön valaki!

(Jön Pupilka, foglalkozására nézve hetedikes tanuló.)

PUPILKA: Mit vigyorogsz, Bolega, mit vigyorogsz? Barátom, még van kedve vigyorogni.

TÉLAPÓ: Valami baj van?

PUPILKA: A legnagyobb baj van, ha éppen tudni akarod. Hát tél ez?! Az ember hőgutát kap!

TÉLAPÓ: Örülj neki Pupilka. Legalább nem fagy keményre a világ. Szinte simogat a levegő. Úgy hallom, enyhe telünk lesz.

PUPILKA: Puhány. Naphosszat csak sütkérezne, mint valami gyík. Mi azonban vasból vagyunk, és szeretjük a hideget. Azt beszélik, régen még tél volt a tél. Csak kiloccsantottak néhány vödör vizet, már a levegőben megfagyott. Lehetett korizni. Most viszont... műjég, műhó... Eh!

TÉLAPÓ: Bágyadt napsütésben csobognak a vizek Pupilka. Eredj horgászni például!

PUPILKA: Horgászni! Hát mi vagyok én, gázlómadár?!

(Átkozódva elvonul.)

TÉLAPÓ: Második tapasztalat: az emberek nem szeretik az enyhe telet. Vagy hogy is van ez?...

(Jön Pityók bácsi, foglalkozására nézve növénytermesztő.)

PITYÓK: Mi újság Bolega öcsém? Olyan képet vágsz, mint a kacskakezű Gagyi Bálint, amikor a sötétben rálépett a gereblye fokára, és orron vágta a nyél.

TÉLAPÓ: Öö... Gornyadozik a karmantyús sármány bóbitája Pityók bátyám. Ezek szerint... goromba lesz a tél.

PITYÓK: Az bizony, hogy a sátánok mulassanak a hátadon. Akkor pedig kevés hó lesz.

TÉLAPÓ: Nna... még ez a szerencse.

PITYÓK: Szerencse?! Ne ugrass engem te gyerek, hogy a bika kergessen meg! Hiszen úgy kell a hó a magnak, mint a pólya a kisbabának. Ha kifagy a vetés, jövőre pipacsot arathatunk. Hogy az a... (Átkozódva elvonul.)

TÉLAPÓ: Harmadik tapasztalat: az emberek sok hóval szeretik a telet... Ámbár várjunk csak.

(Jön Tapolca Károlyné, foglalkozására nézve házmester.)

TÉLAPÓ: Kezit csókolom Tapolca néni. Tetszett már hallani a jó hírt?

TAPOLCÁNÉ: Mondjad, Bolega, mondjad!...

TÉLAPÓ: Az idén jó kemény tél lesz, sok-sok hóval. Na...?

TAPOLCÁNÉ: Hát szétdurranok az örömtől, te csirkefogó! Hát neked olyan mulatságos, hogy én lapátolom a ház elől a havat nap, mint nap, dermesztő hidegben? Az én időmben bezzeg Timur és csapata lapátolta a havat, hogy segítsen a szegény, elesett házmestereken. De az ég rogyjon arra is, aki kitalálta ezt az egész históriát a téllel!... (Átkozódva elvonul.)

TÉLAPÓ: Negyedik, és egyben a legfontosabb tapasztalat: törődjön a kórság ezek után az időjárással. Vagy a Meteorológiai Intézet. Döntsék el ők, hogy milyen tél lesz az idén...

Cser Gábor

ismered a textilipart?

REJTVÉNYPÁLYÁZAT INDUL! PRÓBÁLD KI, MIT TUDSZ! NYERHETSZ IS!

A Budaprint Pamutnyomóipari Vállalat textilipari rejtvénypályázatot hirdet. Ha szeretnél részt venni a pályázaton, olvasd el figyelmesen az alábbiakat.

EGY KIS TÖRTÉNELEM

Az ősemberek testük védelmére először az elejtett állatok bőrét használták fel. Évszázadok teltek el, amíg először a szövés, majd a fonás kezdetleges formái kialakultak.

Az első szövetet a természetben talált rostokból és indákból készítették. Amikor őseink a fonás alapműveletét — a sodrást — megismerték, már tetszőleges hosszúságú, ruházkodásra is alkalmas szövetet tudtak készíteni. Az öltözködéshez használt szöveteket színekkel és mintákkal is díszítették. Az első festékeket a természetben található növények színezőanyagai adták. A legrégibb fennmaradt mintás szövetanyag korát a régészek 2500 esztendőre becsülik. A textilgyártás gépi műveletei a kézi műveletek utánzásából alakultak ki, és ma a legmodernebb nagy teljesítményű, szép formájú gépek sem csinálnak mást: utánozzák az ember kezét.

Magyarországon a XVIII. század végén alakultak az első kékfestő és kartonnyomó üzemek, közöttük is a később világhírűvé vált Goldberger gyár, 1784-ben.

Ebben az időben a fonás és a szövés még házilag történt. A parasztházakban egész télen pergett a rokka, futkosott a vetélő, így készült a szövet. A fonó és szövő üzemeket csak az 1880-as évek végén alapították.

A BUDAPRINT BEMUTATKOZIK

Magyarország legnagyobb textilipari vállalata, a Budaprint Pamutnyomóipari Vállalat — népszerű nevén a „PANYOVA" — 1963-ban alakult. A vállalathoz tíz nagy fonó, szövő és kikészítőgyár tartozik. Éves termelése csaknem 200 millió méter textília. Tudod mennyi ez? Ha ezeket az anyagokat összevarrnánk, ötször érné körül az Egyenlítőt!

A vállalat gyáraiban a nyers gyapotból vagy műszálból először fonalat, majd szövetet készítenek, s végül — a legösszetettebb művelet folyamán — a fehér vagy színes szövetre tarka mintákat nyomnak.

Mindez persze nem ilyen egyszerű.

HOGYAN KÉSZÜL A FONAL?

A fonó szakmunkás pamutból és különféle szimetikus alapanyagból készíti a fonalat. A fonalgyártás több munkafolyamatból áll: tisztítás, bontás, nyújtás, szalaggá egyesítés. Ezután a nyújtott szalagot lazán megsodorják, majd orsóra tekercselik. A végfonó gépeken további nyújtás és sodrás után vékony fonal készül.

Végezz el egy kísérletet! Egy kis csomó vattából te is tudsz fonalat készíteni. A vatta olyan, mint a tisztított, bontott, fonásra előkészített pamut. Ha a nyújtást és sodrást kézzel elvégzed, fonalat kapsz!

HOGYAN KÉSZÜL A SZÖVET?

A szövő szakmunkás különféle fonalakból félautomata és automata szövőgépeken készíti a szövetet. A szövet hosszirányú és arra merőleges irányú fonalak kereszteződésével jön létre.

A szövés kísérletét is elvégezheted. Nem kell hozzá más, mint néhány szál fonal (jó a cerna is), varrótű, fésű és egy darab lyukas textília. A cérnát először a lyuk hosszirányában sűrűn egymás mellett öltögesd végig. Utána ezeken a feszes szálakon keresztirányban a tű segítségével bújtasd át a cérnát. Hogy sűrű „szövetet" kapj, a fésűvel ezeket a szálakat szorítsd oda az előző fonalhoz.

HOGYAN KÉSZÜL A KÖTÖTT-HURKOLT KELME?

A kötött-hurkolt kelme a szövettől eltérően csak egy fonalrendszerből, hurokképzéssel készül. Ezt legjobban a kézikötéshez és horgoláshoz lehet hasonlítani. A korszerű, automata kötő- és hurkológépek is a horgolótűhöz hasonló tűk segítségével készítik a kelmét.

HOGYAN KÉSZÜL A SZÍNES MINTÁS TEXTILANYAG?

A szövőgépen, vagy kötő-hurkológépen elkészült nyersárúból további — úgynevezett kikészítő — műveletek során állítják elő a kész textíliát. A kikészítés főbb műveletei: fehérítés, festés, nyomás, gőzölés, mosás, keményítés, vasalás.

A kikészítés célja a textilanyagok színekkel, mintákkal való ellátása, az áru tetszetősségének fokozása, használati értékének növelése. Végezz el ismét egy kísérletet! Keress a rongyoszsákban egy darabka fehér vásznat. Ezen a fehérítés műveletét már elvégezték. Főzz egy edényben sötét teát, és a vásznat kb. 1 óráig áztasd benne. Utána öblítsd ki és szárítsd meg. Így egy természetes színezőanyaggal a festést elvégezheted. Vágj félbe egy nagyobb burgonyát. Késsel faragj a sima felületére mintát úgy, hogy az kidombo-

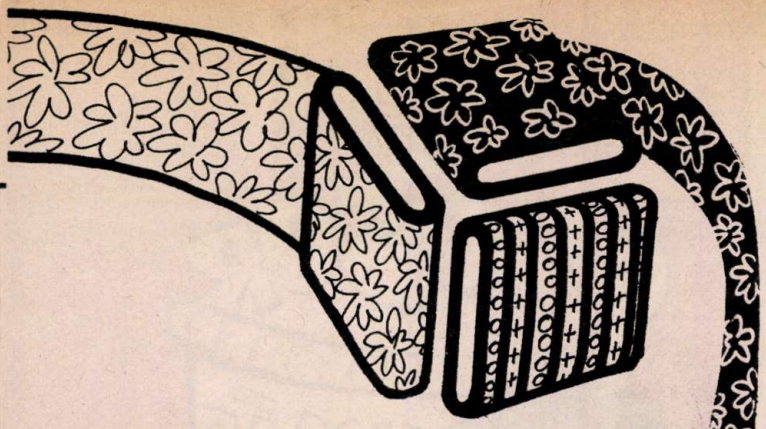

rodjon. Egy ecset segítségével vízfestéket vagy temperát vigyél fel az elkészített mintára, és azt nyomd rá az anyagra. Ha ügyes vagy, a burgonyába vágott minta szépen kirajzolódik a szöveten. Ezt a műveletet többször egymás mellett megismételheted.

A burgonyával végzett „nyomás" természetesen csak hasonlít a textilnyomáshoz. A mai nagyipari módszerek annyira összetettek, hogy házilag, kézzel utánozni nem tudod.

MILYEN SZAKMÁK TANULHATÓK A BUDAPRINTNÉL?

A vállalat fonó, szövő, kötő-hurkoló és textilnyomó szakmunkásokat képez.

Az elméleti oktatás Budapest legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati képzés a vállalat gyáraiban történik.

Vidéki tanulóinkat modern kollégiumban, kényelmes, kulturált körülmények között helyezzük el.

Valamennyi szakmunkástanulónk a tanulmányi ösztöndíjon felül 450—500 Ft társadalmi ösztöndíjat is kap.

Fonó és kötő-hurkoló tanulónak csak lányokat, szövő tanulónak lányokat és fiúkat, textilnyomó tanulónak csak fiúkat veszünk fel.

*

Figyeld a Pajtás következő számát, ahol a pályázaton való részvétel feltételeit és az első rejtvényt közöljük!

Addig is a téli szünet idejére kellemes szórakozást, jó kísérletezést kíván a

BUDAPRINT **Pamutnyomóipari Vállalat személyzeti és oktatási főosztálya**

és a vállalat gyárai: **Goldberger Textilnyomógyár, Hazai Pamutszövőgyár, Kelenföldi Textilgyár, Kispesti Textilgyár, Magyar Pamutipar, Pamutkikészítőgyár, Soproni Pamutipar, Soroksári Textilgyár, Szegedi Textilművek, Textilfestőgyár.**

Taurus

SZABOLCS–SZATMÁR MEGYEI FIATALOK FIGYELEM!

A Taurus Gumigyár Nyíregyházán szeretettel vár benneteket GUMIGYÁRTÓ szakmunkástanulónak. A rohamosan fejlődő, modern technológiával dolgozó gyárunkban szükség van jó szakmai felkészültségű, elméleti és gyakorlati tudású szakemberekre.

Főleg kémiai érdeklődéssel rendelkező fiúk és lányok jelentkezését várjuk.

Tanulóidő: 3 év.

Tanulóink a tanulóidő alatt havonta évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 110–650, Ft-ig terjedő ösztöndíjat kapnak, ezen felül társadalmi ösztöndíjat is fizetünk részükre, 250–450,– Ft-ig terjedő összegben.

Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbb tanulóink 20 napot az NDK-ban töltenek, gyárunk költségén. Végzett tanulóinknak lehetőséget nyújtunk a továbbtanuláshoz. Elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. „Mező Imre" Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati képzés gyárunk tanműhelyében és üzemeiben folyik.

Érdeklődni és jelentkezni lehet a TAURUS GUMIGYÁR SZEMÉLYZETI ÉS OKTATÁSI CSOPORTJÁNÁL 4400 NYÍREGYHÁZA, DERKOVITS U. 107.

Mit üzen a Pajtás?

Benkő Tünde, Ligeti Ágnes, Mátészalka; Cseh Erzsébet, Kocsis Mária, Darnózseli; Horváth Vera, Kiss Sándor, Valyuch Annamária, Budapest; Bellai Edit, Privarics Zsuzsanna, Barcs; Bősze Zsuzsa, Lágler Ágnes, Moravecz Zsuzsa, Sopron; Kenderesi Marianna, Mucsi Flóra, Nagy Ágnes, Gyémánt Lenke, Klimó Éva, Gedai Éva, Gyovai Erzsébet, Gémes Éva, Bozó Edit, Bozó László, Mindszent; Bolla Katalin, Fehér Judit, Rabi Ildikó, Zalaistvánd; Szabados Ildikó, Varga Márta, Hajdúnánás; Bertalan Gyöngyi, Pókaszepetk, Bodó Katalin, Zagyvarékas; Bóna Emília, Csorna; Csikász Éva, Mezőtúr; Gasteiger Stella, Szava; Gellért Katalin, Érd; Gencs Mária, Szegvár; Hajdú Nóra, Mezőnyárád; Harsányi Csilla, Szentes; Hegyi Margit, Törökbálint; Herczog Gábor, Szentendre; Holcsik Erika, Pusztaszer, Horváth Judit, Babót; Kazsuk Enikő, Aranyosapáti; Király Lajos, Cserépfalu; Kovács Ilona, Jásztelek; Kovács Judit, Tornyospálca; Láng Lívia, Rózsaszentmárton; Lerf Éva, Szekszárd; Lőrincz Anna, Kőszeg; Badarász Béla, Tata; Molnár Ildikó, Göd-felső; Nagy Angéla, Tiszavasvári; Nagy Annamária, Tápiószele; Nagy Éva, Szombathely; Németh Vera, Veszprém; Pályi Enikő, Nyírbátor; Pintér Judit, Magyarkeszi; Serfőző Ildikó, Bánkút; Stangl Anikó, Agyagosszergény; Solymosi Piroska, Tépe; Tamás Katalin, Gyöngyös; Tekre Mária, Törökszentmiklós; Törőcsik Gizella, Jászalsószentgyörgy; Török Terézia, Békéssámson; Varga Mária, Bácsalmás; 7. b. raja, Polgárdi; Kodály Zoltán raj, Kisújszállás; Bodrogi Orsolya, Ádám Tünde, Gyöngyös; Illés Edit, Karcag; Szórádi Ágnes, Nyíracsád; Nemes Krisztina, Mágocs; Imre Erzsébet, Álmosd; Gyöngyösi Klára, Hajdúnánás; Pázmándi József, Tiszakeszi; Poczki Márta, Békéscsaba; Sóti Erika, Sirok; Pungor Zsuzsa Meggyeskovácsi; Zadravecz Edit, Babicz Hajnalka, Csávoly; Székely Katalin, Anka Judit, Győr; Király Melinda, Dalmand; Horváth Judit, Szalapa; Rákász Edit, Ásványráró; Pál Mariann, Felsőtárkány; Lukács Erzsébet, Boldog; Tószenberger Gyöngyi, Szentes; Csordás Pál, Dávod; Kakszi Lenke, Tardona; Váraczki Valéria, Dombrád; Buga Judit, Tiszaszentmárton; Vajdics Anikó, Nyírmihálydi; Festő Antal, Pusztaszer; Papp Ildikó, Homokszentgyörgy; Balogh Zsuzsa, Bicske; Góczán Zsuzsa, Tatabánya; Rusz Beáta, Gávavencsellő; Kugler Nóra, Kutasi Róbert, Budapest; Suszter Gabriella, Besnyő; Májer Margit, Dunakeszi; Simon Erika, Vámosoroszi; Kovács Piroska, Tát-kertváros; Bódok Erika, Páhi: Ennyi nevet még felsorolni is sok, hát még mindenkinek külön-külön válaszolni levélben. Akad a szorgalmasok között olyan is, aki hetente három-négy levelet is küld. Itt a lap hasábjain dicsérünk, dorgálunk, vagy éppen kérünk benneteket. **Dicsérünk:** Nagyon szorgalmasak vagytok, hatalmas kupacokban áll a levél a szerkesztőségben, de sajnos nem tudunk csak néhányat felhasználni egy-egy számunkhoz. **Dorgálunk:** A helyesírással van a legtöbb gondotok. Még a legjobban fogalmazóknál, gyönyörűen íróknál is találunk hibákat. **Tanácsoljuk:** Inkább kevesebbet írjatok, most a félév végi hajrá a fontos. Mindent bele! **Kérünk:** A szünidőről, a karácsonyról, januári terveitekről írjatok. Minden apró eseményről szívesen olvasunk.

Szünidei

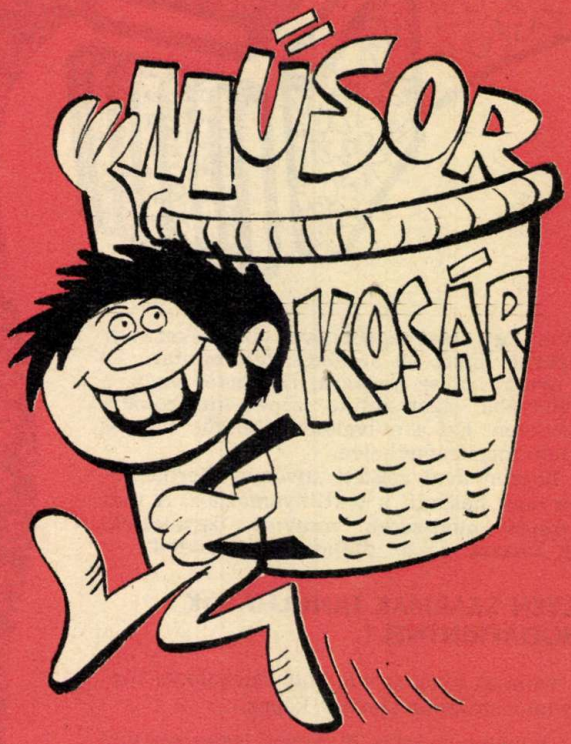

MESÉK ÉS JÁTÉKOK

Az Állami Bábszínház előadásai közül, a Gidaház az erdőszélen, és a Titokzatos jóbarát című mesejátékokat ajánljuk.

A Budapesti Gyermekszínházban a Magányos fehér vitorla és a Hókirálynő előadásaira válthattok jegyet.

SÜSÜ ÉS HAKAPESZI

A Televízió Gyerekosztályánál is érdeklődtünk. Az érdekes és szórakoztató programok közül december 24-én Süsü, a sárkány című bábjátékot vetítik. A Cimbora, a művészeti magazin műsor december 25-én jelentkezik. A Zsebtévé december 26-i adásában Móka Miki, Hakapeszi és társai mesélik el legújabb kalandjaikat. A szünidő minden napján rajz-, báb-, és játékfilmeket láthatnak azok, akik a televízió műsorára kíváncsiak.

ZENE, VERS, RAJZ

A budapesti XIII. kerületi József Attila Művelődési Központ szünidős programjai közül csak néhányat említünk. A Gitárral a világ körül című zenés, verses összeállításban spanyol és olasz dalokkal és Frederico Garcia Lorca verseivel ismerkedhettek meg.

Aki az irodalmat kedveli, bizonyára szívesen hallgatja majd az irodalmi színpad műsorát, a rajzolók pedig izgalmas versenyen vehetnek részt.

MOZI

Most ti válasszatok! Sok izgalmas, érdekes filmet játszanak a mozikban, s amit tanulás mellett nem tudtatok megnézni — most szünidőben pótolhatjátok.

AZ OLVASÁS JÓ IDŐTÖLTÉS

Néhány napra elhallgatnak a csengők, előkerülnek a játékok, vár a mozi, a színház, a közös szórakozás. S hogy a vakáció valóban jól teljen el, senki se unatkozzon — mi is ötletgyűjtő útra indultunk.

Először könyvesboltban jártunk. Végigsétáltunk a polcok előtt, megnéztük a legújabb könyveket, és örömmel fedeztünk fel régieket is. James F. Cooper Bőrharisnya, Kiss Dénes Kányadombi indiánok, Dékány András Matrózok, hajók, kapitányok című kötetét bizonyára sokan szívesen olvassátok majd. Újra találkozhattok a filmen is nagy sikert aratott Oglu agával és Babocsai Gáspárral, Fekete István A koppányi aga testamentumának hőseivel. Valentyin Katajev színpadon is megelevenedő alakjai, a Távolban egy fehér vitorla főszereplői szórakoztatnak benneteket.

Másodszor is megjelent Lázár Ervin A hétfejű tündér című meséskönyve. A Réber László rajzaival illusztrált kötetben újra találkozhattok Mikkamakkával, a faügyi szakértővel, Szörnyeteg Lajossal, a legjobb szívű behemóttal, Bruckner Szigfriddel, a nagyhangú öreg oroszlánnal, Aromóval, a fékezhetetlen agyvelejű nyúllal, a kék színű Ló Szerafinnal, Nagy Zoárddal, a lépkedő fenyőfával és a szűkszavú Dömdödömmel.

S egy újdonságra is felhívjuk figyelmeteket. A Móra Kiadó jelentette meg az Idegen páncélban című kalandos történelmi regényt.

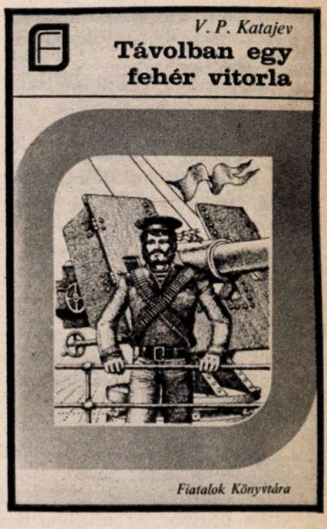

IDEGEN PÁNCÉLBAN

A fiatal író Karczag György — a Zúgó nyilak és az A trónon harmadik című regényeihez hasonlóan — ezúttal is legendás időket hoz elénk. A XI. századot, amelynek véres-fényes hírneve mögött nagy országteremtők, legyűrhetetlen lovagkirályok tettei sorakoznak. Nyílt és álnok testvérviszályok, politikai cselszövések és ádáz kardcsörtetés kavargó világába vetődik Sebő, a szegény halászfiú.

A véletlen magasabbra lendíti sorsát, mint valaha elképzelte: egy haldokló főúri sarjadék ruhájával együtt annak jövőjét is magára veszi. Egyetlen ember tud a személycseréről, a nagyhatalmú Vid ispán — a gyermek Salamon király támasza —, aki politikai megfontolásból magánál tartja.

Az erős, okos, talpraesett, egyenes jellemű fiú egyre másra aratja sikereit, körülrajongják és irigylik őt, szavának súlya van a gyarapodó vitákban — mégsem boldog. Éppen a hatalomért viaskodó erők ütközőpontjában él, érzései másfelé húzzák, mint higgadtan érvelő esze. Nem boldog, mert az egyetlen leányról, akit szeretni tudna, le kell mondania.

A saját életét elvesztette valahol. Rettegett katonaként áttör minden kelepcén, üközeteken, ostromok poklán, részt vesz legendás, nagy csatákban, hősként ünneplik mindenütt — de megnyugvást hiába keres, nincs egy sarka a világnak, ahol önmaga lehetne. A megkapóan szép zárójelenetben ráébred: idegen páncélba zártan élete nem az övé. Más választása nincs mint tovább sodródni az ide-oda örvénylő események hullámaival.

Füzesi István

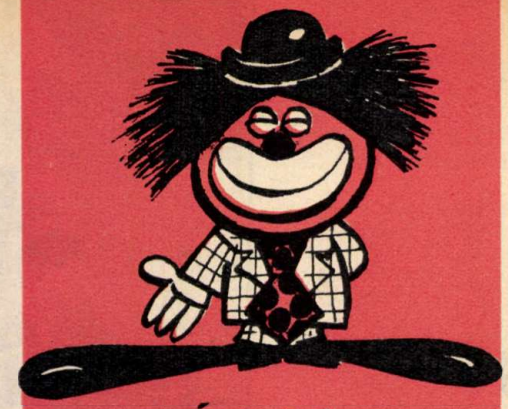

Év végi

VICCÖZÖN

Gyakran írjátok leveleitekben, hogy derűs, vidám perceket jelent számotokra „A hét vicce" elolvasása. Nos, most az év vége közeledtével nem egy, hanem egész oldalnyi viccet közlünk. Jut belőle a szünidő minden napjára. Sőt, még egy kis ráadás is marad. (Óh, milyen rövid ez a téli vakáció! Mint egy vicc!)

●

– Képzeld, a nővérem lovagolni jár.
– Hogy jutott ez az eszébe?
– Le akar fogyni.
– És van valami eredménye?
– Van! A ló már húsz kilóval soványabb!

●

– Kisfiam, ne szomorkodj, majd kijavítod a rossz osztályzatot.
– Megpróbáltam, de hiába, golyóstollal írták be.

●

Pistike életében először megy egyedül az iskolába. Az utcán sűrű a köd. Néhány perc múlva visszatér és boldogan mondja:
– Mama, eltűnt az iskola!

●

A mama altatódalt énekel a kislányának. Éjfél felé a lány kinyitja a szemét és megszólal:
– Mama, énekelsz tovább, vagy hagysz aludni?

●

Őrsvezető: Mikor mondta neked a Krahács, hogy „Te buta orrszarvú"?
– Tavaly.
– És miért csak most panaszkodsz miatta?
– Mert tegnap jártam életemben először az állatkertben.

●

– Hallom, hogy a bátyád nem tudta letenni a gépkocsivezetői vizsgát.
– Sajnos.
– Mit nem tudott?
– A kereszteződéseket. Azt mondták, hogy majd később jelentkezzen újra.

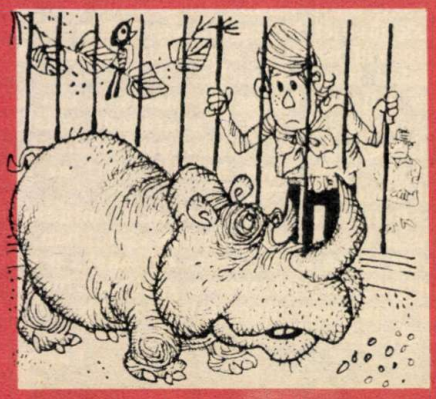

– Mikor?
– Akkor, ha mindegyik kereszteződésnél lesz már aluljáró és felüljáró.

●

– Miért az iskolában írod a házi feladatod? Miért nem otthon?
– Tanár úr kérem, az iskola az én második otthonom.

●

– Nem ízlik a süteményem? De hiszen a rádió receptje alapján készítettem.
– Már régóta mondom, hogy új rádiót kellene vennünk.

●

– Vannak olyan kutyák, amelyek sokkal okosabbak a gazdájuknál.
– Meghiszem azt! Az enyém szakasztott ilyen!

●

Két légy beszélget:
– Hogy ezek az emberek milyenek!? Építenek falakat is, meg mennyezetet is, és mégis csak a padlón járnak.

●

Az oroszlánkölyök egy embert kerget a fa körül. Az anyja rászól:
– Hányszor mondtam már, hogy ne játssz az ennivalóval!

●

– Az öcséd mindig ilyen csendes?
– Ó nem mindig. Hallanád csak, amikor eszik!

●

– Tanár úr, nem vette észre, hogy a fiam milyen tehetséges? Tele van eredeti ötletekkel!
– Hajaj, de még mennyire! Különösen a helyesírásban!

●

– Képzeld, tegnap a tv-ben láttam az osztályfőnökömet.
– Ő is látott téged?
– Nem hiszem. A szobánkban ugyanis sötét volt.

A NIAGARA MERÉSZ LOVASAI

A Niagarát tilos meglovagolni! Kanadában 1952-ben, Amerikában pedig 1953 tavaszán betiltották az effajta kísérleteket. A derék törvényhozók határozata azonban százhuszonegynéhány évet késett, és már csak egy nagyon fekete statisztika végére tett pontot: 1828. szeptember 9-től a mai napig százkilencvenegy vállalkozó akart úrrá lenni a Niagara-vízesés felett, közülük azonban mindössze hat élte túl a próbálkozást. Százhetvenöten, köztük tizenkilenc nő, halálát lelte a lezúduló habokban.

Az Egyesült Államok északi és Kanada déli határán elterülő — egyben a határt jelentő — Niagara vízesés két zuhatagon keresztül ötven métert hull alá, az első zuhatag az amerikai részen háromszáz, a második, a kanadain kilencszáz méter hosszú. Itt másodpercenként 7000 m^3 víz ömlik alá, s egy statikai számítás a leérkező habok erejét 17 tonna/cm^2-nek mondja. A Niagara medre viszonylag nem mély, de felettébb sziklás, épp ezért a zuhatagok előtt és után rendkívül erősen örvénylik a víz. A kedvezőtlen körülmények miatt csónakok, hajók számára biztos pusztulást jelent, ha az örvénybe sodródnak. A környező halászfalvak népe a tragédiák egész sorát tudja bizonyítani, amikor elmondják a szomorú históriát.

A kezdet: szélhámosság, véletlen és kötéltánc

Épp ez a sok tragédia sugallta az ötletet néhány mindenáron meggazdagodni vágyó kalandornak, hogy megpróbálja a lehetetlent: nagy tömeg előtt megkísérelni a zuhatagi utazást.

1828 augusztusában egy cirkuszos megvásárolta a kimustrált Michigan nevű teherhajót, különféle állatokat vitt fedélzetére és gondos reklám után, 100 000 néző előtt (kik a vételár tízszeresét fizetik belépődíjként) elindította „Az új Noé bárkájának pokolba való alászállást". Egy helyi sheriff makacssága megakadályozta az ember első tervezett Niagara-utazását. Csak az állatok mentek. Mindössze négy liba élte túl, ezeket viszont, amikor partra úsztak, a többékevésbé felháborodott tömeg nyomban megsütötte és elfogyasztotta.

A bárka kalandját 1854. május 15-én egy véletlen okozta zuhatagi utazás követte. George Elford erdőtulajdonos, földbirtokos, egy fizikai erejéről, bátorságáról és kalandos természetéről messze földön ismert ember, egy Merrymen nevű szegény léghajóson akarván segíteni, annak elszabadult léggömbje után indult csónakjával. Sikerült is még a folyó felett elkapnia a ballon földből kiszabadult horgonyát, egy örvény azonban elkapta csónakját, szétzúzta egy éles sziklán, a csónak utasát pedig a zuhatagba rántotta. A ballon horgonyát egyetlen percre el nem engedő Elford harminc perccel később sértetlenül érkezett le a második zuhatag aljára, ahol újabb harminc perc múltával a beevező halászok, a léggömbbel együtt csónakjukba emelték.

Elford esetének híre messze jutott, s alighanem ez sugallta az ötletet Blondinnak, minden idők — egykor Budán-Pesten is szerepelt — legnagyobb kötéltáncosának, hogy 1859. június 30-án, a vízesés felett tizenöt méter magasan kifeszített kötélen átsétáljon Amerikából Kanadába. A hét centiméter vastag és ötszáztizenhét méter hosszú manilakötélre állandóan felfreccsentek a Niagara habjai, ami különösen nehézzé tette a kötéltáncos dolgát. Útja közepén, hatvanöt méterrel az első zuhatag felett, amikor a kötél kilengése már több mint három méter volt, megállt, mutatványokat hajtott végre, majd baj nélkül a túlsó partra ért.

Elford és Blondin sikere tucatjával vonzotta a sportembereket és kalandorokat, s e többnyire tragikus végű kísérletek történetéről valóságos regényt lehetne írni. Volt, aki különösen erősen megabroncsozott, s belül kényelmesen kipárnázott hordóba záratta magát (Charles Graham, 1886. július 11.), mentőövvel és vitorlával indult útjára (Robert Kendall, 1886. augusztus 22.), vagy búvárruhában, oxigénpalackkal tett — egyébként halálos végű kísérletet (Red Hill, 1951. augusztus 5.), de ezenkívül is az aláereszkedés egész fantasztikus módjaival próbálkoztak, mint már jeleztük, többnyire sikertelenül.

Egy néger mérnök nem kap munkát

Különösen Red Hill, a harmincnyolc esztendős papírkereskedő halálos végű kísérlete keltett nagy visszhangot, és ennek eredménye volt, hogy mind az amerikai, mind a kanadai kormány rendeletet hozott a további hasonló jellegű kísérletek betiltására.

Csakhogy ezzel a kísérletek sora nem szakadt meg. A rendelet ugyanis az üzletszerű, s artistamutatványoknak számító leereszkedések ellen szólott, nyitva hagyta azonban az ajtót a tudományos vonatkozású kísérletek előtt.

Egy Bostonban született néger fiatalember, bizonyos Nathaniel Boya, miután sikeresen elvégezte az egyik leghíresebb amerikai egyetem hajómérnöki karát, újfajta életmentő bója és csónak alapelveit dolgozta ki. Elképzelését, melyet modell formában

Kendall, aki saját tervezésű életmentőn úszott le a Niagarán 1886 augusztusában

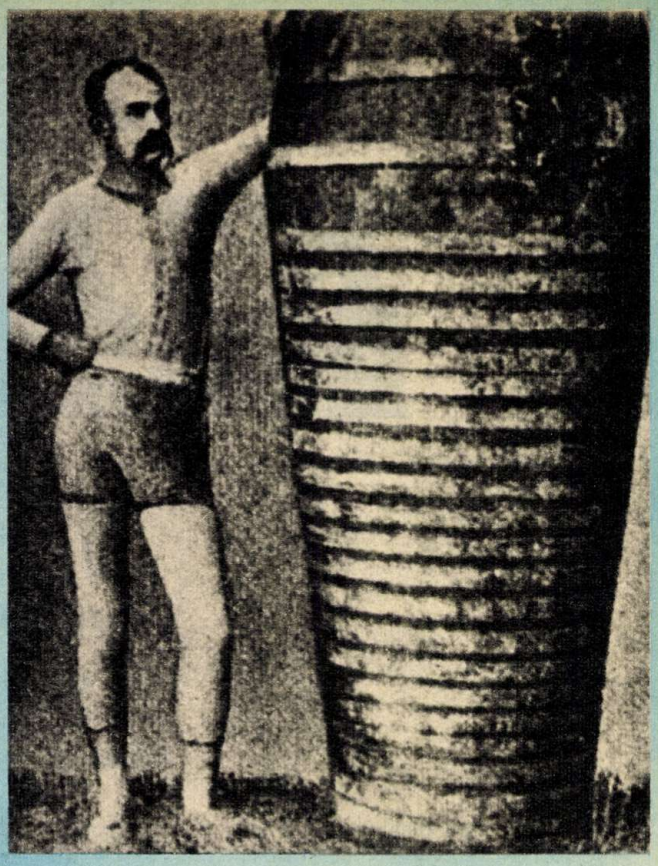

Charles Graham, aki hattonnás különleges hordóban élve úszott le a Niagarán

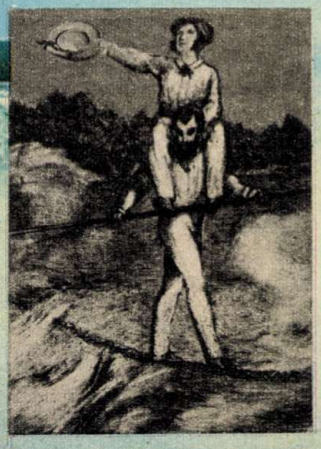

Blondin, a Niagara felett, nyakában egy önként jelentkezővel 1860 nyarán

a New York-i egyetemen még diákkorában bemutatott, és amelyet professzorai „újszerűen zseniálisnak" találtak, szabadalmaztatta, és bárhogy próbáltak vele alkudozni a gyártásban érdekelt üzemek, egy bizonyos áron alul nem kívánta áruba bocsátani. Így kivívta Amerika három legnagyobb, tengeri életmentő anyagokat és kellékeket gyártó vállalatának haragját, a vállalatok összeszebeszéltek, és miután kellően tájékozódtak a fiatalember anyagi lehetőségei felől, elhatározták: minden úton-módon megakadályozzák, hogy a szegény sorú, ráadásul már családos, kétgyermekes Boya álláshoz jusson. Így akarták kényszeríteni.

Boyát azonban kemény fából faragták. Megpróbált minden lehetőt. Jelentkezett az amerikai flotta vezetőinél és bebizonyította, hogy a szabadalma, a felfordíthatatlan, elsüllyeszthetetlen, önmagát felfújó, automatikus jelzéseket leadó bója különösen fontos és jól alkalmazható nagy sebességgel haladó tengeri járművek baleseténél, víz alatti mentések esetében. A főadmiralitás udvarias hangú levelekben válaszolt a néger mérnök ajánlataira, de a három cég befolyása erősebb volt, mint a találmány vonzása, így a javaslat sorsa itt is elutasítás lett.

Ekkor a mérnök megkereste a különböző hajózási vállalatokat. De mindenünnen egyformán elutasító válaszokat kapott. Élete ekkor már pokollá változott. Adósságai voltak, nyomorgott, éjszakánként a kikötőbe járt, s rakodómunkásként dolgozott, hogy családjának valamiféle jövedelmet biztosíthasson.

Miután 1957 óta eredménytelenül ostromolta a különféle illetékeseket, 1959-ben taktikát változtatott, és újra végigjárta a különböző hivatalokat, cégeket, segítséget kért, hogy egy vízre bocsátható prototípust állíthasson elő, mellyel ő maga tartana bemutatókat. De ezt a segítséget is megtagadták tőle.

Boya 1960-ban, végső elkeseredésében, már a különböző amerikai alapítványokhoz fordult, de mind Du Pont, Ford, Carnegie, Woolworth elutasította a segítséget.

Egy este, valamikor 1960 őszén, a Harlem egyik quaker templomában, egy kispénzű versenycsónak-építővel találkozott, aki amikor megismerte az elkeseredett fiatalember problémáját, felajánlotta műhelyét.

Boya bójája

Egyesztendei megfeszített munkával a versenycsónak-építő, Boya és néhány jó szándékú segítő befejezhette az új találmányt. Ekkor néhány óra alatt engedélyt kaptak az új készülék tudományos ellenőrzésére a Niagara-vízesésben.

Az acélvázas gumigömb, melynek súlya a teljesen műanyagból készült belső műszaki berendezéssel együtt nem haladta meg a száz kilót, repülőgépen utazott a határra, ahol maga Boya kívánta azt kipróbálni.

Pontosan délben azután Boya mosolyogva lépett be a gumigömbbe, bezárta ajtaját és az előzetes megbeszélés szerint, egy bójából adott rádiójelre, egy rendőri motoros a folyó közepére vontatta, ahol egy forgó előtt elvágták a vontatókötelet és Boya bójája a folyó szeszélyeit követve elindulhatott útjára.

A gömb fantasztikus gyorsasággal vágtatott a sebes sodrú folyón, és kényes paripaként táncolt, forgott a sellőkön, örvényeken. De narancssárgára és míniumvörösre festett tetejét mindig világosan és pontosan látni lehetett. A gömb ura volt az első zuhatagnak is, amelynek ötven méterén néhány másodperc alatt zuhant végig, majd ide-oda ugrálva a vízen, többször nekivágódott a folyómeder hatalmas szikláinak, hogy azután tovább bukdácsoljon a második zuhatag felé. Húsz perc múlva megindult a második zuhatagon is. Forgott, pergett, ugrált, majd nekivágódott egy újabb sziklának, azután megint a nyugodtabb vizek felé. És egy órával később a Whirlpool alján a motorcsónakoknak sikerült elfogniuk a sebesen lefelé haladó gömböt. Két óra előtt néhány perccel Boya bójája ismét a szárazföldön állt és a felnyíló ajtóban egy sértetlen, mosolygó, és nagyon, de nagyon boldog néger fiatalember állt...

A kísérlet sikerült

De Boya élete nem. A lapok kis hírben írták meg a sikeres kísérletet, újra kezdődtek a tárgyalások a mérnök és a cégek között, de ismét eredménytelenül végződtek. Nathaniel Boya, a kiváló képességű hajómérnök pedig látva, hogy minden próbálkozása hiábavaló a profitvággyal és előítéletekkel teljes Amerikában, feladva a hajómérnöki pályát, elhelyezkedett egy építőipari vállalatnál.

Hat évig épített lakásokat négerek számára, mikor a versenycsónak-építő rendelést szerzett tíz darab Boya-féle bójára.

A feltaláló azonban már nem kívánt részt venni előállításukban, így minimális részesedésért a gyártás jogát az őt egyetlenként segítő versenycsónak-építőnek adományozta...

FENYVES GYÖRGY

A természetjárás a legkevésbé sem idényjellegű sport. A hideg, behavazott erdő is egészséges!

Ehhez a tevékenységhez nem szükséges különösebb előkészület . . .

Van hó, vagy nincs hó? Ez itt a kérdés... A sízés is egyre inkább tömegsporttá válik

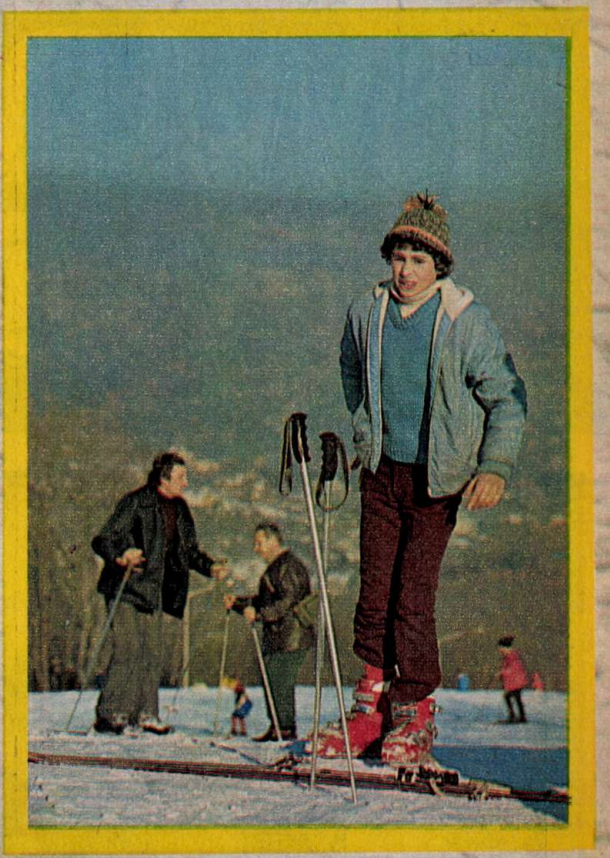

MAJD HA FAGY!

Nagy mókamester a természet! Télen megfeledkezik rólunk, és áprilisban zúdítja nyakunkba a havat, máskor meg hideget hoz, ha napsütésre várunk. Karácsonykor langyos esővel mossa az utcákat, s egy csöppet sem sajnál bennünket, hogy szomorúan topogunk, s vágyakozva gondolunk a hófehér hegyoldalakra, a csillogó jégpályákra.

Reméljük idén megszelídül. Makrancos kedvét félredobja, s hóval borítja be a házakat, a tereket. Hókucsmát tesz a tetőkre, s mi végre elővehetjük a bakancsot, leakaszthatjuk a szögről a korcsolyát, kipróbálhatjuk az új szánkót. Jókedvvel, kedvünkre játszhatunk, sportolhatunk.

A tél — ezernyi játékot ígér. Kicsiknek, nagyoknak, családoknak, és jóbarátoknak, akik együtt indulnak, hogy vasárnap délelőtt, s a szünidő napjain megépítsék a legnagyobb hóembert, hogy hógolyóval csatázzanak, s frissen, a jóízű, csípős levegőtől éhesen üljenek a terített asztal mellé...

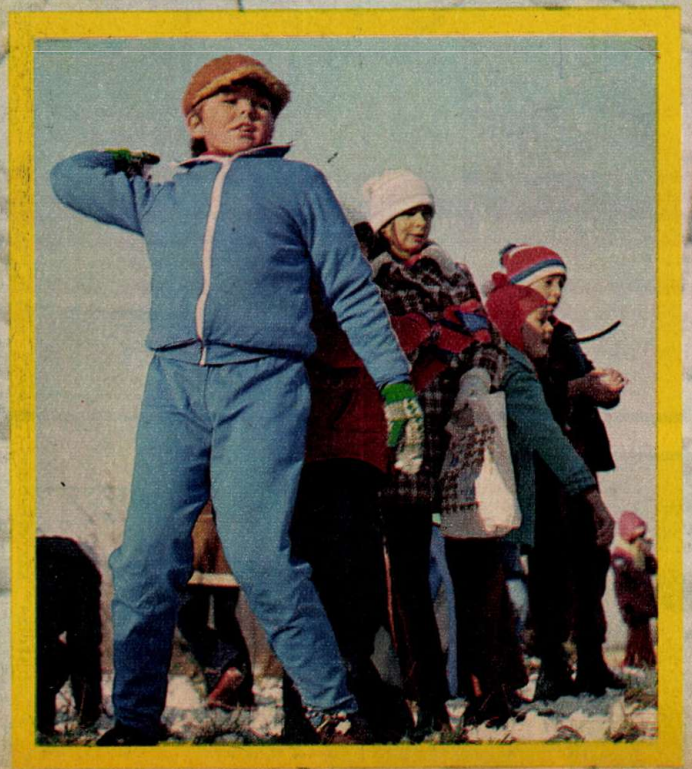

Céllövészet fegyver és lőszer nélkül. Csak egy marék hó kell hozzá!

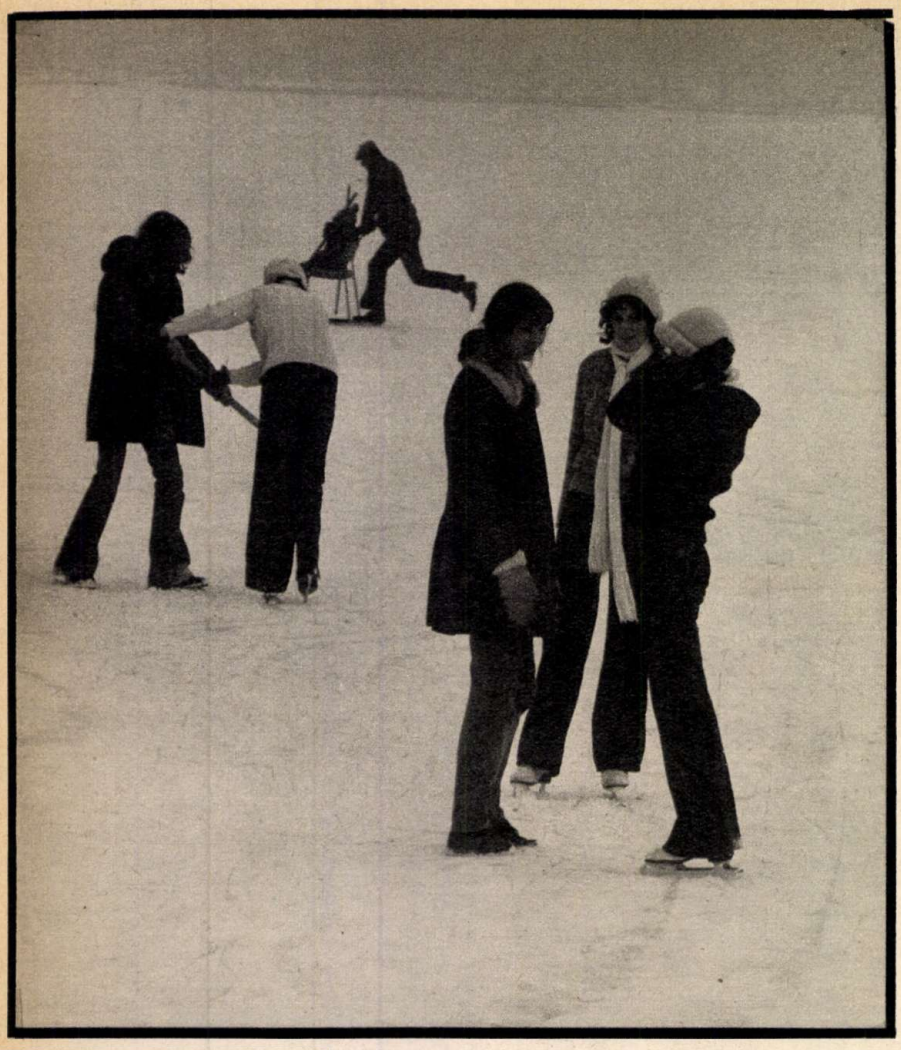

A Balaton mindig pompás játszótér! Nyáron a simogató víz, télen a kőkemény jégpáncél kínál remek szórakozást

Itt gépek termelik a fagyot! Aki a műjégre jár, azon nem fog ki az enyhe tél sem

Akik komolyan játszanak... A jégkorongozók „harcias" szerelésben korizzák végig a telet

INGMAR STENMARK

Az alpesi sízők Világ Kupája – lesiklás, műlesiklás, óriásműlesiklás – olyan versenysorozat, amely leginkább a Forma 1-es autóversenyek világához hasonlítható. Gyorsaságban is, veszélyességben is. A kegyetlen, kőkeményre fagyott lejtőkön száguldó versenyzők nem ritkán 100 km/ó feletti sebességgel száguldanak a völgy felé. Sisak ide, sisak oda, már halálos baleset is történt...

Hasonlít továbbá abban is, hogy a kupa sorsa nem egyetlen versenyen dől el, hanem egy végnélküli versenysorozat összesített pontszáma alapján. Nem elég tehát egy alkalomra időzíteni a csúcsformát, decembertől márciusig harcolni kell a tized-, sőt századmásodpercekért. Igen, ilyen szinten már ezen múlik az első, vagy a huszadik helyezés. Nos, ezt a legkevésbé sem mozgásterápiának szánt küzdelmet nyerte az elmúlt idényben a képen látható, 26 éves svéd fiatalember, Ingmar Stenmark. Gustavo Thönit, az olaszok ötszörös (!) kupagyőztesét taszította le a trónról. A „király" azonban nem haragudott.

– Természetes dolog, – mondta mosolyogva – az ember nem nyerhet a nyugdíjkorhatárig. Különben sem akárki vert meg. Ez a fiú képes lesz az enyémhez hasonló sorozatra!

Hááát... akár már ebben a szezonban bizonyíthat!

–R –R

PAJTAS

KEDVES ISMERŐS 33.

AKKOR HÁT

Igen, 1978-ban Argentínában ismét megrendezik a világ legnagyobb játékának „mesterversenyét", a labdarúgó-válogatottak világbajnokságát. És akkor ezzel még nem is mondtunk semmit, mert a valóságban ennél jóval többről van szó. Az idén még mindössze a legjobb 16-ig jutott a mezőny, de már ezek az előcsatározások is elegendőnek bizonyultak arra, hogy hírneves emberek, ragyogó csillagok tűnjenek el a porondról, és másokat röpítsen a helyükre a karrier. A bőrlabda egyre sebesebben pörög, és akik csak rövid időre is elvétik a ritmust, már vonulhatnak is az öltözőbe.

Hogy micsoda rang korunkban a legjobb 16 közé kerülni, arra nézve a legmeggyőzőbb bizonyíték, ha végigtekintünk a kiesettek listáján. Itt találjuk többek között Angliát, Portugáliát, Csehszlovákiát, a Szovjetuniót, Uruguayt, az NDK-t... Megannyi elkényeztetett, sikerekhez szoktatott szurkolótábor. Hangulatunkat — sajnos — tökéletesen ismerjük, 1966 óta három VB zajlott le nélkülünk...

Milyen lesz a visszatérés?

Hogy jövünk és látunk, az már biztos. Hogy győzünk-e?... Nos, ha ma kezdődne a világbajnokság, erre a kérdésre is határozott igennel felelhetnénk. Jó csapatunk van. És ezúttal nem is a neveket sorolnánk, akik szép lassan nemzetközi klasszissá értek az említett előcsatározások során, hanem az együttes két merőben új, és végtelenül hasznos tulajdonságát emelnénk ki: a gólképességet és a küzdenitudást. Ezekkel felvértezve a résztvevő csapatok többsége ellen a siker reményében léphetünk pályára.

A VB-t azonban nem most rendezik, és ezért dőreség lenne bármiféle jóslatokba bocsátkozni. Sérülések, formahanyatlások boríthatják még fel a legprecízebben kidolgozott terveket is. Egy biztos: ez a világbajnokság nemcsak érdekes látványosság lesz a számunkra, hanem alkalmunk nyílik majd némi ideges körömrágásra is.

Végre...!

Na és az ellenfelek?

No, nem lehet okunk panaszra. Ott lesz mindjárt a rendező Argentína együttese. Tavasszal ugyan legyőztük őket a Népstadionban, a dél-amerikai túrán azonban — nem árt emlékezni rá! — 5:0-ra elintéztek bennünket. Aki ellenük játszik majd, az elkészülhet rá, hogy a tét és a hazai környezet révén 11 oroszlánnal találja magát szemközt. És egy futballozni tudó oroszlán... brrr!

Aztán az NSZK csapata. A sportág uralkodó világbajnoka a trónját szeretné megvédeni, miközben olyan

Cruyff most autogramot ad, de jönnek majd pillanatok, amelyekben sok borsot tör ellenfelei orra alá Válogatottunknak is fel kell készülnie az esetleges találkozásra

JÖVŐRE!

legendás legényeit veszítette el, mint Gerd Müller vagy Franz Beckenbauer. Persze, akik a helyükre kerültek, azok is helyt állnának a világ bármelyik válogatottjában. Stielike már-is feledtetni látszik „Ferenc császárt", és úgy látszik, egy Müllere is mindig akad Helmut Schön kapitánynak, mert ezúttal Gerd helyett Dieter szaggatja a hálókat. Az idén mindenesetre bronzcipőt nyert a legjobb európai góllövők versenyében.

Brazília és Hollandia zsonglőrei is ott lesznek természetesen. Ráadásul nemes bosszúvágyukat is magukkal hozzák. Hollandia a nagy siker küszöbén bukott el négy évvel ezelőtt. Egy végigtámadott döntőt veszített el az NSZK-val — pontosabban Maier kapussal és Gerd Müllerrel — szemben. Kérdés persze, hogy Neeskens, Rensenbrink és Cruyff egyáltalán elutazik-e a világbajnokságra? Őket ugyanis a bosszú helyett egyelőre jobban izgatják az anyagiak...

Brazília pedig még a dobogóról is lecsúszott, miután a 3. helyért vívott mérkőzést elveszítette a nagyszerű lengyel csapattal szemben. Még egy ilyen kudarcot aligha bocsátanának meg kedvenceiknek Brazília cseppet sem harmatos lelkű szurkolói.

Na és Skócia. Az Európa-bajnok Csehszlovákia kiverésével szerzett jogot, hogy megkíséreljen helytállni a brit szigetek becsületéért. És persze a lengyelek, az örökifjú Deyna vezérletével. Ők történetesen Portugália elől orozták el a repülőjegyeket.

És ott lesz a régi játszótárs, Ausztria legjobb 11-e is! Koncilia, Kögelberger, Jara és a többiek egészen elfogadható ajánlólevéllel térnek vissza — 20 év után! — a nemzetközi porondra: az olimpiai bajnok NDK csapatát győzték le a selejtezők során!

De kár sorolni. Gyenge csapat egyszerűen nem kerülhetett a legjobb 16 közé. De hiszen... éppen ezért várjuk olyan türelmetlenül a rajtot!

Ki nyer majd?

Hát pontosan ez az, amit ma még egyáltalán nem lehet tudni. Új csapatok léptek színre, és a régi, nagynevű válogatottak is alapos változásokon mentek keresztül. Nincs olyan nagy esélyes, mint mondjuk 1966-ban az NSZK vagy Anglia, 1970-ben Olaszország vagy Brazília, 1974-ben az NSZK vagy Hollandia. Az erőviszonyok átrendeződni látszanak.

A pillanat tehát kedvező. Emlékezetessé tehetjük visszatérésünket a Nagy Játszótérre!...

Cser Gábor

Fontos döntéshez várjuk a segítségeteket. Szavazólap az 57. oldalon!

Hogyan lehet megfelelő mértékkel összehasonlítani atlétákat és vívókat, vagy a labdajátékok különböző képviselőit, rangos reprezentánsait?

Mi az ilyen vitákat szeretnénk megelőzni, ezért a sokéves hagyományoknak megfelelően, a legkiemelkedőbb eredményeket elért pajtásokat és csapatokat nem rangsorolni kívánjuk, hanem a sok jó közül is kiválasztani a legjobbakat, a ti segítségetekkel.

A mellékelt szavazólap kitöltésével szavazhattok. Írjátok fel annak a 6 fiúnak és lánynak, illetve 6 csapatnak a nevét, akiket és amelyeket méltónak tartotok arra, hogy a cím birtokosa legyen. Azoknak a nevét mellékelten közöljük, akik az előzetes vélemények szerint a legkiemelkedőbb eredményeket érték el.

A kivágott szavazólapokat a következő címre kell küldeni:

PAJTÁS SZERKESZTŐSÉGE 1397 Budapest, Jászai Mari tér 5. II. 6.

A borítékra írjátok rá: „Az év úttörő sportolója, 1977"!

A szavazólapok beküldői között értékes díjakat, sportszereket sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1978. január 5.

Most pedig nézzük azoknak a listáját és eredményeit, akiket előzetesen javaslunk a kitüntető címek elnyerésére.

LEÁNYOK

DONKÓ ILDIKÓ
(Szolnok megye) — atléta

Aki egy kicsit is figyelemmel kísérte az úttörőolimpiákat, annak számára Ildikó neve ismerősen cseng. A kisdobos háromtusától jutott el a nagy sikerig, az idén egyszerre 2 úttörőolimpiai bajnokságot nyert. Talán megbocsát, ha a négytusa egyéni összetett bajnoki címet (338 pont) írjuk le először, s utána a távolugrás aranyát jelentő 547 cm-es eredményét.

HOLADICS KATALIN
(Pest megye) — atléta

Már az országos döntőt megelőző területi versenyek eredményei alapján várni lehetett, hogy ha valami rendkívüli nem jön közbe, akkor akár ki is lehet előre adni az aranyérmet Katalinnak. Nem jött közbe semmi sem! Kati nagyon jól futott, meggyőző fölénnyel utasított mindenkit maga mögé. Az 500 méteres síkfutásban elért 1.17.5-es ideje biztató a jövőre nézve is.

BENKÓ ANNA
(Győr-Sopron megye) — atléta

A magasugrás mindig is a látványos atlétikai számok közé tartozott az úttörőolimpiákon. Ezen az úttörőolimpián azonban csak a helyezésekért folyt küzdelem. Az első helyre csak egy név jöhetett számításba: Benkó Anna. Nem kevesebb, mint 9 cm-rel verte a 2. helyezettet. Eredménye: 164 cm.

HORVÁTH GABRIELLA
(Baranya megye) — atléta

Még kisdobos korában kezdte „úttörőolimpiai pályafutását" Gabi. Azóta évről évre lehetett találkozni vele, és mindig a legjobbak között. Így volt ez Győrött is! A II. korcsoportos négytusában aranyérmes lett — 284 pontot gyűjtött össze, ami éveinek számát figyelembe véve — remek eredmény!

FÁY EDIT (Veszprém megye) — atléta

Talán furcsának tűnik, de ezúttal egy második helyezettet is a legjobbak közé sorolunk. Ugyanis arról van szó, hogy Edit a II. korcsoport részére rendezett négytusaversenyen 1 ponttal maradt le mindössze Horváth Gabi mögött. Aki csak egy kicsit is járatos a négytusa pontértéktáblázat rejtelmeiben, az el tudja képzelni, hogy ez a lehető legminimálisabb különbség. Így került Edit a javasoltak listájára!

HORVÁTH ZSUZSA
(Békés megye) — tornász

A Békés megyéből érkezett kislány szép hagyományok folytatója. A lány „B" kategóriás tornaversenyben az elődei is „kibérelték" az első helyet, így tulajdonképpen nincs semmi meglepő abban, hogy ő sem adta alább. Az egyéni összetett bajnoki cím mellé a szerenkénti versenyben jól sikerült ugrásával szintén aranyérmet szerzett.

KÉKESI ERZSÉBET
(Nógrád megye) — sífutó

Erzsi lényegében mindent megnyert, amit csak lehetett. A vetélytársak még megszorítani sem tudták. Biatlonban közel két perccel, sífutásban 50 másodperccel, összetettben pedig két és fél perccel utasította maga mögé ellenfeleit. Megyéje színeiben a sífutó váltóban még egy ezüstéremmel is gyarapította tekintélyes éremgyűjteményét.

MÉSZÁROS MÁRTA
(Heves megye) — atléta

A 100 méteres síkfutásban szakította át győztesen a célszalagot a kerecsendi kislány. Eredménye is figyelemre méltó: 12.4 mp. Ez az eredmény a felnőtt női mezőny minősítési szintje szerint II. osztályúnak felel meg.

SZÉKELY ADÉL
(Vas megye) — tájékozódási futás

Szinte minden úttörőolimpián komoly szerepet játszottak a „vasi tájfutók". Adél ezt a hagyományt tovább fejlesztette és nem hagyta, hogy mások beleszóljanak a „vasiak" dol-

gába. Eléggé szoros, kiélezett küzdelem után 14 másodperccel előzte meg a szintén jó teljesítményt nyújtó, Parádról érkezett vetélytársát. Az pedig, hogy a váltóban még egy bronzérem is jutott — nagyon kellemes ráadás volt.

ZSIROS GABRIELLA
(Békés megye) — tornász

Ha valaki megérdemelten lett úttörőolimpiai győztes, akkor ez Gabiról nyugodt szívvel elmondható. A leány „A" kategóriás tornaversenyen mindent megnyert, amit csak lehetett. Egyéni összetett bajnoki címe mellé a szerenkénti döntőben — 4 szeren is aranyérmet szerzett. Remek versenyzésével csapatát az első helyhez juttatta, saját magát pedig újabb aranyéremhez.

VARGA CSILLA
(Veszprém megye) — szánkózó

A szánkó az úttörőolimpián teljes jogú versenyszámként szerepel. Minden évben éles harcot vívnak a pajtások nemcsak a dobogós helyezésekért, hanem a magasabb helyezési sorrendért is. Varga Csilla esetében ez nem így volt, mert olyan nagyszerűen versenyzett, hogy csak a többi helyezés sorsa lehetett kétséges.

GALBÁCS JUDIT
(Nógrád megye) — atléta

Amióta a kisdobos háromtusa az úttörőversenyek programjában szerepel — mindig nagy küzdelem után dőlt el a végső sorrend. Judit kivétel volt! Futásban, távolugrásban, kislabdahajításban egyaránt a legjobb eredményt produkálta. Így egyetlen pillanatig sem lehetett vitás megéremelt győzelme.

FIÚK

BAUER MIHÁLY
(Komárom megye) — atléta

Az atlétika egyik leglátványosabb száma a magasugrás. Győrben is minden igényt „kielégített" ez az esemény, mert Mihály 3 centiméterrel szárnyalta túl az úttörőolimpiai csúcsot: 186 cm-t teljesített!

FEKETE GÁBOR
(Csongrád megye) — atléta

Úgy látszik, hogy a távolugrók sem akartak lemaradni a magasugrók mögött. 630 centiméteres ugrásával Fekete Gábor beállította a hajdani kétszeres úttörőolimpiai győztes Kántor György legjobb eredményét, és nem kevesebb, mint 19 cm-rel előzte meg ezüstérmes társát.

HEGEDÜS ZOLTÁN
(Budapest) — tornász

A fiú „A" kategóriás tornaversenyen Zoli összetett bajnoki címet szerzett. Ha hozzá vesszük, hogy a szerenkénti versenyben is két aranyérmet, továbbá egy ezüstöt és egy bronzot vívott ki magának, akkor teljesítményéről csak a legnagyobb elismerés hangján lehet szólni.

KADLÓT ZOLTÁN
(Nógrád megye) — sífutó

A megye jó eredményeit Zoli tovább szaporította. Szinte minden számban óriási „harcot" vívott a budapesti Kovács Zsolttal, akit sífutásban sikerült is legyőznie. Ezenkívül nem kevesebb, mint 3 ezüstérmet vitt „haza": biatlonban, sífutó váltóban és összetettben szoros második volt. Teljesítménye minden körülmények között elismerésre méltó!

KÁPOSZTÁS ZOLTÁN
(Budapest) — asztaliteniszező

A magyar asztalitenisz-sport nagy ígérete Zoli. Amelyik versenyen indult, azt megnyerte. Ízelítőül néhány a terjedelmes listáról: TTT Tv-kupa, MOATSZ-kupa (kétszer), úttörőolimpia (egyéni és páros), Tízek Bajnoksága — mind-mind első hely. Ha ilyen ütemben gyarapítja tudását, akkor még nagyon sok öröme lesz benne edzőjének, Volper Lászlónak, s természetesen a sportág rajongóinak is.

KERESZTES SÁNDOR
(Csongrád megye) — atléta

A csúcsok, úgy tűnik — egyre megközelíthetetlenebbek lesznek. Azután jön valaki, s bebizonyítja, hogy még túl is lehet szárnyalni azokat. Így történt a 100 méteres síkfutásban is. Sanyi 11.2 mp-re módosította az amúgy is tekintélyesnek számító úttörőolimpiai csúcsot, amely egyúttal az ifik között ezüstszintes teljesítménynek számít. Figyelmet érdemel, hogy a második helyezett budapesti Köbli Pista 11.3 mp-cel beállította a korábbi csúcsot.

KOCZUR KÁLMÁN
(Budapest) — tájékozódási futás

55 bajnokjelölt indult a fiú egyéni tájékozódási futóversenyen. Kálmán barátunk gondoskodott arról, hogy vita se férhessen a dolgokhoz, és 3 perc 20 másodperccel előzte meg a második helyezettet. Szép teljesítmény volt.

KOVÁCS ZSOLT
(Budapest) — sífutás

Zsolti neve ismerős, hiszen már korábban gondoskodott arról, hogy megismerjék eredményeit. 3 aranyérmet szerzett Zircen: biatlonban, összetett versenyben, sífutó váltóban. A sífutás ezüstje tulajdonképpen egy kis ráadás volt, s egyben figyelmeztető: minden versenyt és ellenfelet komolyan kell venni!

KRANZ IMRE
(Budapest) — tornász

A fiú „B" kategóriás versenyt nyerte Imre meggyőző fölénnyel. Ebből következik, hogy a szerenkénti

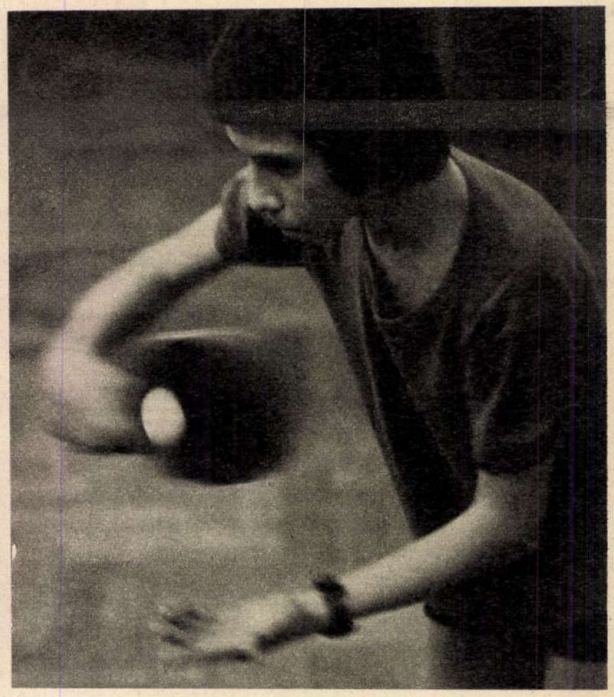

versenyben is élen kellett járnia. Ugrásban és talajon szintén első lett, míg gyűrűn ezüstérmet harcolt ki magának.

SZABADI ISTVÁN
(Fejér megye) — atléta

Az úttörősport egyik legnehezebb versenyágában, a négytusa egyéni összetettben lett ezüstérmes Pista, hogy mégis a javasoltak között szerepel, annak egyetlen magyarázata van: három számban is a legjobb eredményt érte el — 60 m: 7.5 mp; távolugrás: 578 cm; magasugrás: 180 cm. Csupán gyengébb kislabdaeredménye miatt lett összpontjainak száma 335. Magasugrásban még külön egy bronzérmet „ugrott".

TEMES GYÖRGY
(Győr-Sopron megye) — atléta

A négytusa egyéni összetett verseny győztese. 343 pontja már országhatáron kívül is figyelmet kelt. Jó eredményét azzal érte el, hogy nincs gyenge száma, s képes kiemelkedő eredményre. Kislabdahajításban elért 88,40 méteres dobása hozta meg az áhított nagy sikert: úttörőolimpiai bajnok lett. Az egyéni versenyben 89,48 m-es dobással ezüstérem is jutott neki!

KULCSÁR OTTÓ
(Veszprém megye) — atléta

Az úttörőolimpiák egyik legrégibb és leglátványosabb száma a kislabdahajítás. Szinte minden évben gondoskodnak arról a versenyzők, hogy előtérbe, a figyelem központjába kerüljön ez a szám. Ottó 92,35 méteres dobása a legkényesebb igényeket is kielégítette.

FAZEKAS LÁSZLÓ
(Komárom megye) — atléta

A kisdobos háromtusázók között bizonyult a legjobbnak Laci. Mindhárom számban elérte eddigi legjobb eredményét, s a távolugrásban elért 443 cm-es eredménye 11 cm-rel volt jobb a második legjobb ugróénál. Jó összetett versenyző lehet, hiszen képes jó eredményekre futásban, ugrásban és dobásban is.

CSAPATOK

BÉKÉSCSABA 2. sz. ÁLTALÁNOS ISKOLA — torna

0,8 ponttal lettek elsők a csabai lányok a korábbi úttörőolimpiai bajnokcsapat, a dunaújvárosiak előtt. Szép sikert könyvelhetnek el maguknak. Megérdemlik, hogy valamennyiük neve itt szerepeljen: Hrabovszki Éva, Vámosi Katalin, Székely Éva, Zsíros Gabriella, Horváth Zsuzsa.

BUDAPEST, tájékozódási futóváltó

Az úttörőolimpia egyik legnépszerűbb száma lett a tájékozódási futóváltó. Éppen ezért rendkívül rangos eredménynek számít, ha sikerül ebben a számban győzni. 3 ember jó szereplése szükséges a sikerhez. Nos, ez a budapesti lányoknak — Újhelyi Editnek, Almási Eszternek, Deme Klárának — remekül sikerült: aranyérmesek lettek!

DUNAÚJVÁROS, SÁGVÁRI ENDRE ÁLTALÁNOS ISKOLA — négytusa

Mióta csak létezik a négytusa, azóta öregbítik évről évre jó hírüket a „ságváris" négytusázók. Nemcsak hazai, hanem nemzetközi szinten is „jegyzik" őket, hiszen sok nagy csatában mutatták meg: képesek nagyszerű eredményeket elérni. Győrben egyenletes, jó csapatteljesítménnyel — 1385 pontot elérve — aranyérmet szereztek a lányok között.

DUNAÚJVÁROS, VASVÁRI PÁL ÁLTALÁNOS ISKOLA — kézilabda

Hosszú évek óta kell számolni velük a kézilabda úttörőolimpiai versenyeken. Többször voltak már elsők, s helyezettek — mind a fiúk, mind a lányok. Az idei úttörőolimpián duplázniuk sikerült: a fiúk veretlenül, pontveszteség nélkül, a lányok egy vereséggel — gólkülönbséggel vívták ki az első helyet.

KAPUVÁR, 2. sz. ÁLTALÁNOS ISKOLA — kispályás labdarúgás

Mind több és több helyen művelik ezt a játékot, s ha helyenként el is térnek a szabályok, érdekesség és izgalom tekintetében nincs nagy különbség. Győrben a kapuvári pajtásoknak sikerült megőrizni veretlenségüket, így a dobogó legfelső fokára állhattak fel. Szombathelyen ez a nagypályás labdarúgásban sikerült, most kispályán. Le a kalappal előttük!

FEJÉR MEGYE — tájékozódási futóváltó

Ha lehet valakiket specialistáknak nevezni, akkor ez feltétlenül érvényes a Fejér megyéből érkezett tájékozódási futókra. Évről évre a legjobbak közé tar-

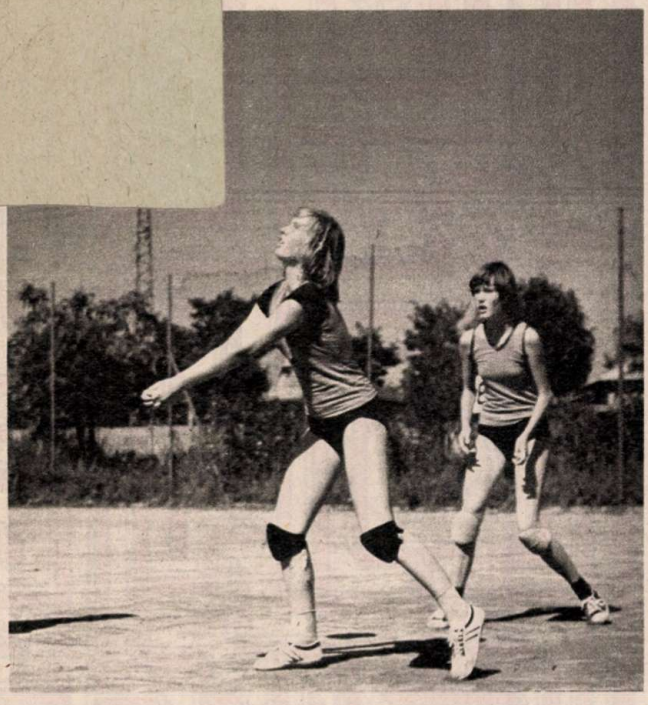

toznak. Nem volt ez másként 1977-ben sem. Jankovics József, Lukács József és Nagy Róbert több mint 4 perccel előzték meg a másodiknak befutó váltó tagjait. Eredményük önmagáért beszél.

GYŐR, MÓRA FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA — torna

Nyugodtan lehet őket alapító tagoknak is nevezni, hiszen minden évben a legjobbak közé számítanak. Győrött, hazai környezetben szinte mindenki várta tőlük a jó szereplést. Ez nem is maradt el. 2,9 ponttal előzték meg az ezüstérmes csapatot!

KAZINCBARCIKA, ÚJVÁROSI ÁLTALÁNOS ISKOLA — négytusa

Trónkövetelőként jelentek meg a fiú négytusacsapatok között, s mindjárt a legjobban sikerült minden. 1424 pontos teljesítménnyel magabiztosan nyerték az úttörőolimpiát! Kár, hogy 1977-ben nem rendeztek nemzetközi versenyt, mert ott is jól szerepelhettek volna!

KECSKEMÉT, DR. MOLNÁR ERIK ÁLTALÁNOS ISKOLA — röplabda

Az úttörőolimpiai és Pajtás-kupák versenyeinek kiemelkedő csapatai közé [illegible] olt [illegible] at- [illegible] g- [illegible] ül, [illegible] át [illegible] az [illegible] ró

[illegible] a- [illegible] u- mot, azóta minden évben a maximális siker reményében indulhatnak az úttörőolimpiákon. 1977-ben tulajdonképpen ismételtek: újra bebizonyították, hogy ők a legjobbak. Veretlenül, 26:3-as imponáló gólaránnyal lettek elsők! Új szín náluk, hogy kispályás labdarúgásban sem adták alább ezüstéremnél!

ZSOMBÓ, KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLA — tollaslabda

Amióta a tollaslabda sportág az úttörőolimpia programjában szerepel, azóta vált ismertté a zsombóiak neve. A fiúk arany-, a lányok pedig ezüstérmet szereztek ismételten. Megérdemlik, hogy a legjobbak listájára felkerüljenek.

SZAVAZÓLAP

Lányok (Név, sportág)

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....

Fiúk (Név, sportág)

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....

Csapatok (Név, sportág)

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....

Beküldő neve: .....

Lakcíme (irányítószámmal): .....

TÖPRENGŐ

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be. Ha csak négy rejtvényt tudsz megfejteni, s azok jók, már részt vehetsz a jutalomsorsoláson. A könyvutalványok mellett azoknak, akik a legtöbb rejtvényt megfejtik, nagyobb jutalmat is adunk – sorsolással. A legfontosabb azonban a szórakozás, a rejtvényes időtöltés.

Beküldési határidő: 1978. január 5.

EGYFORMÁK. Látszólag egyforma két vitorlást láthatsz itt, de ha jó megfigyelő vagy, s türelmed is akad, tíz kisebbb eltérést fedezhetsz fel a két rajz között. Melyek azok?

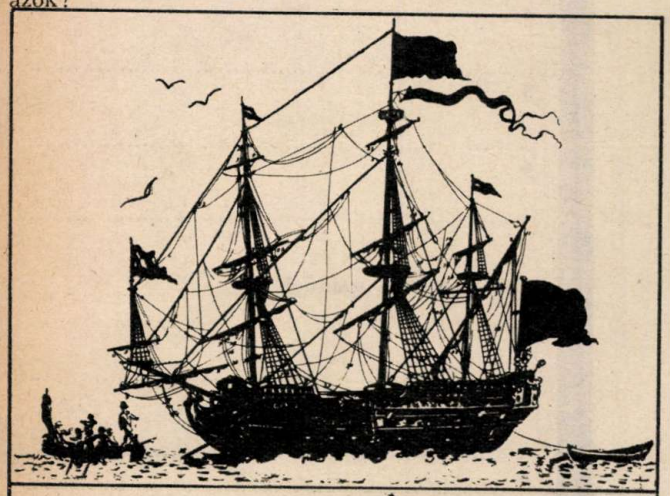

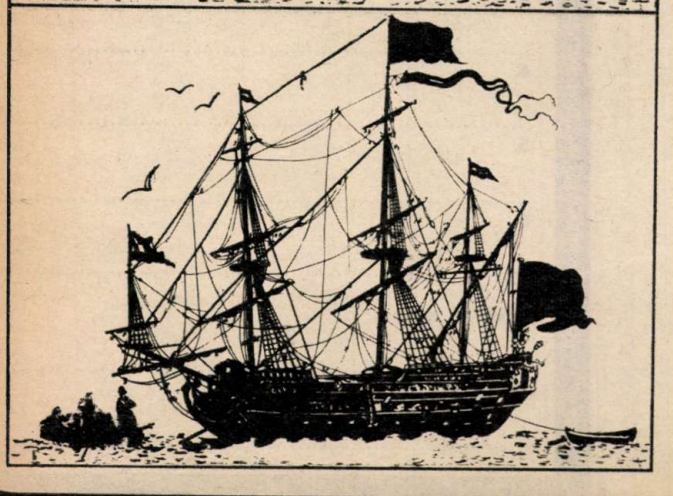

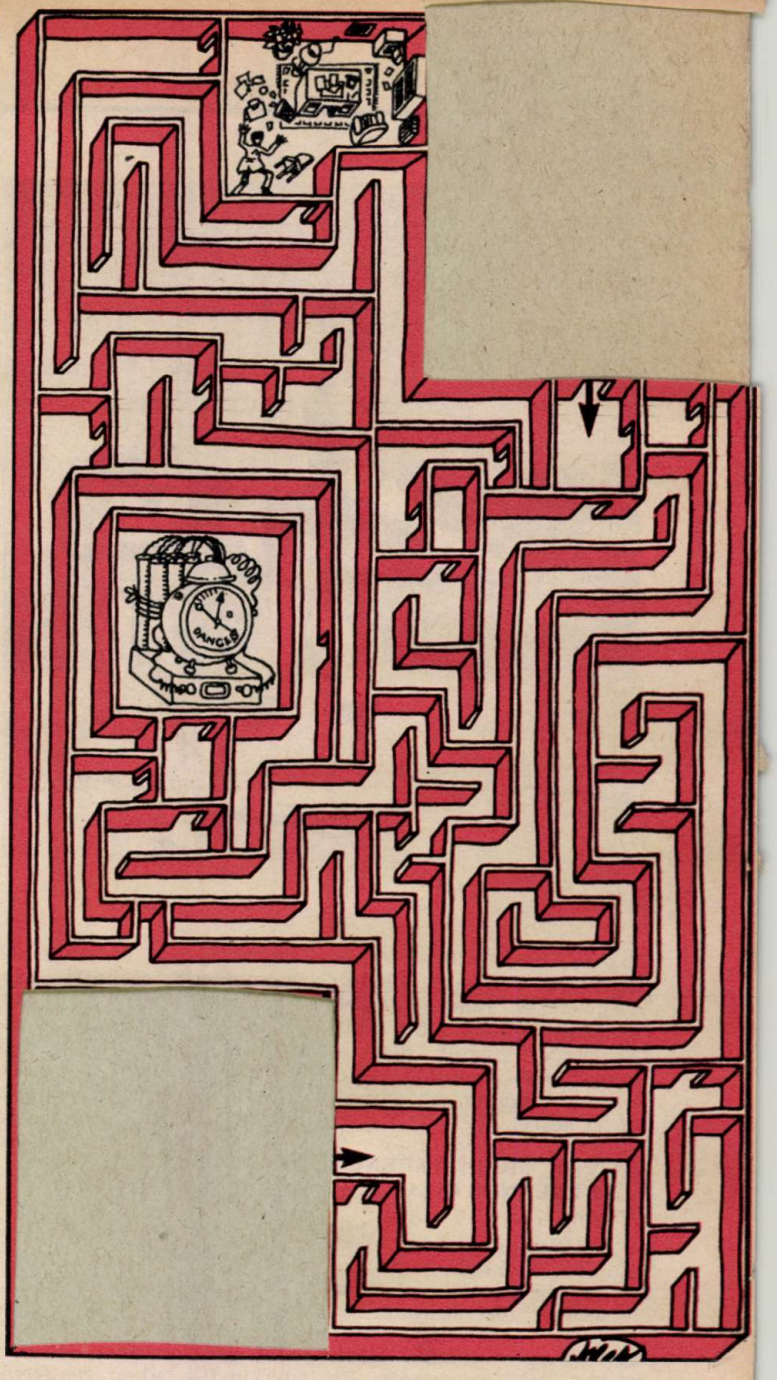

MINDEN LÉBEN KÉT KANÁL. Daniel és Sinclair közül ki ér hamarabb a középen levő pokolgéphez. Sürgősen meg kell állítani az órát, mert különben a kiszemelt áldozat életét veszti.

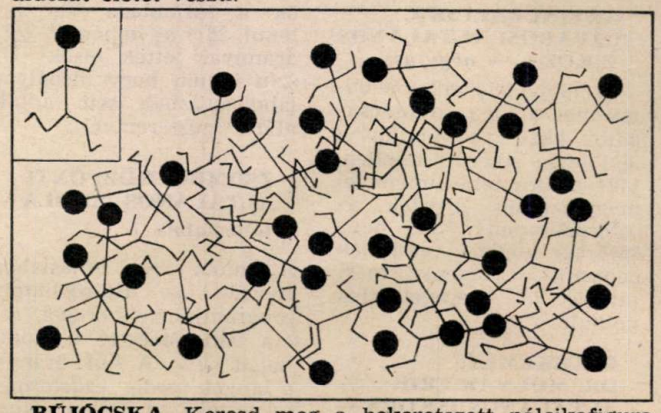

BÚJÓCSKA. Keresd meg a bekeretezett pálcikafigura „ikertestvéreit". Hány bújt el a nagy kavarodásban?

TÉLI KÉP

Óriás keresztrejtvényünkben Petőfi Sándor egyik szép téli hangulatú verséből idézünk; a vízszintes 1. és a függőleges 10. sorokban. Beküldeni is ezt a versrészletet kell.

VÍZSZINTES: 1. **A megfejtés első része (Zárt betűk: T, F, Y, T, N, L, S, T, R)** 10. Női. mély hang. 11. Kiejtett betű. 12. Kicsinyítő képző. 13. Lengyel légitársaság. 14. Duplázva női név. 21. N. K. 23. Á. O. 25. Zajt okoz. 27. Idegen női név. 29. Jumbo ... 31. K. A. R. E. 32. ... tin. 33. Furunkulus. 35. Testünk külső rétege. 36. Vigyázó ember. 37. Férfinév. 39. Kiütéses győzelem. 40. Valakinek a vágánya. 41. Az elem legkisebb része. 43. Növényt szaporít. 46. Jó tulajdonság. 48. Ukrajna fővárosa. 50. Vissza: mérges. 52. Gyümölcs. 53. Vissza: ital — népiesen. 54. Férfi keresztnév. 56. Szovjet hírügynökség. 57. Indulatszó. 58. Von. 59. ... Spencer. 61. Kicsinyítő képző 62. Apró. 63. Fordított hóhér! 65! Filozófus. 68 .... 13. 70. Fabula. 71. Legkisebb röv. 73. Forma. 74. Van — németül. 75. Férfi keresztnév. 77. Ultra-rövid hullám. 78. Mutató szócska. 79. Sivatagi együttes. 80. Ak! 82. Apró piszok. 83. Hárombetűs akadály. 85. A feleség apja. 88. Vissza: a te kerti szerszámod. 89. Gyermek köszönés. 91. A szidalmazásnál is több. 93. Cipészszerszám. 95. Versvég. 96. Halotti ... 97. Fordítva: papírmérték. 99. Átkelőhely. 101. Szöglet. 103. Tök. 104. Száraz növény.

FÜGGŐLEGES: 2. Becézett Ilona. 3. N. T. 4. Olasz becenév. 5. Szerelem istene. 6. Juh-lakás. 7. Szemetet takarít — pestiesen. 8. Állatház. 9. Amerigo ... 10. **A megfejtés második része (zárt betűk: A, P, A, T, F, tA, M, Á.)** 15. A—Á—K! 16. Maguk. 20. Nevelős fogoly. 22. Átmásol. 24. Csurig. 26. A végtelenségig. 28. Ismeretlen. 29. Megkülönböztetése. 30. Motívum. 33. Amerikai cigaretta fajta. 34. ... suta. 37. Ukrajna fővárosa. 38. Női név. 40. Állj! 42. ... bús. 44. Római 50. 47. ca. 50. Otthoni. 51. Híres egri Hangtalan pók! 49. Olasz utónév. 54. Becézett Judit. 55. ... Sándor (filmszínész). 58. Meggyőződése. 60. Csapadékfajta. 62 Vivőterület. 64. Medve név. (Dzsungel Könyve). 66. Figyeli. 67. Háziállatok. ékezethiány. 69. Lásd a függ. 60-at! 71. Béke. oroszul. 72. Visszahúz! 75. Kopasz. 76. Foggal morzsol. 79. Ilyen labda is van. 80. Régi közjogi méltóság. 82. Művészeti. zenei irányzat. 84. Tasak. 86. Nekiront. 87. Nyári lakhely. 90. Ferde tornyáról híres. 92. Tarló. 94. Vissza: csapadékfajta. 97. Erődítmény. 98. Papírra vető. 100. V. T. 102. Tetejére. 103. Állóvíz.

BRRRR ...

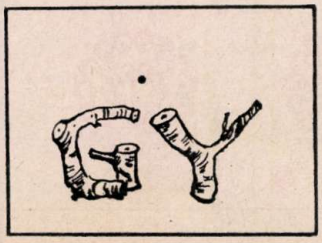

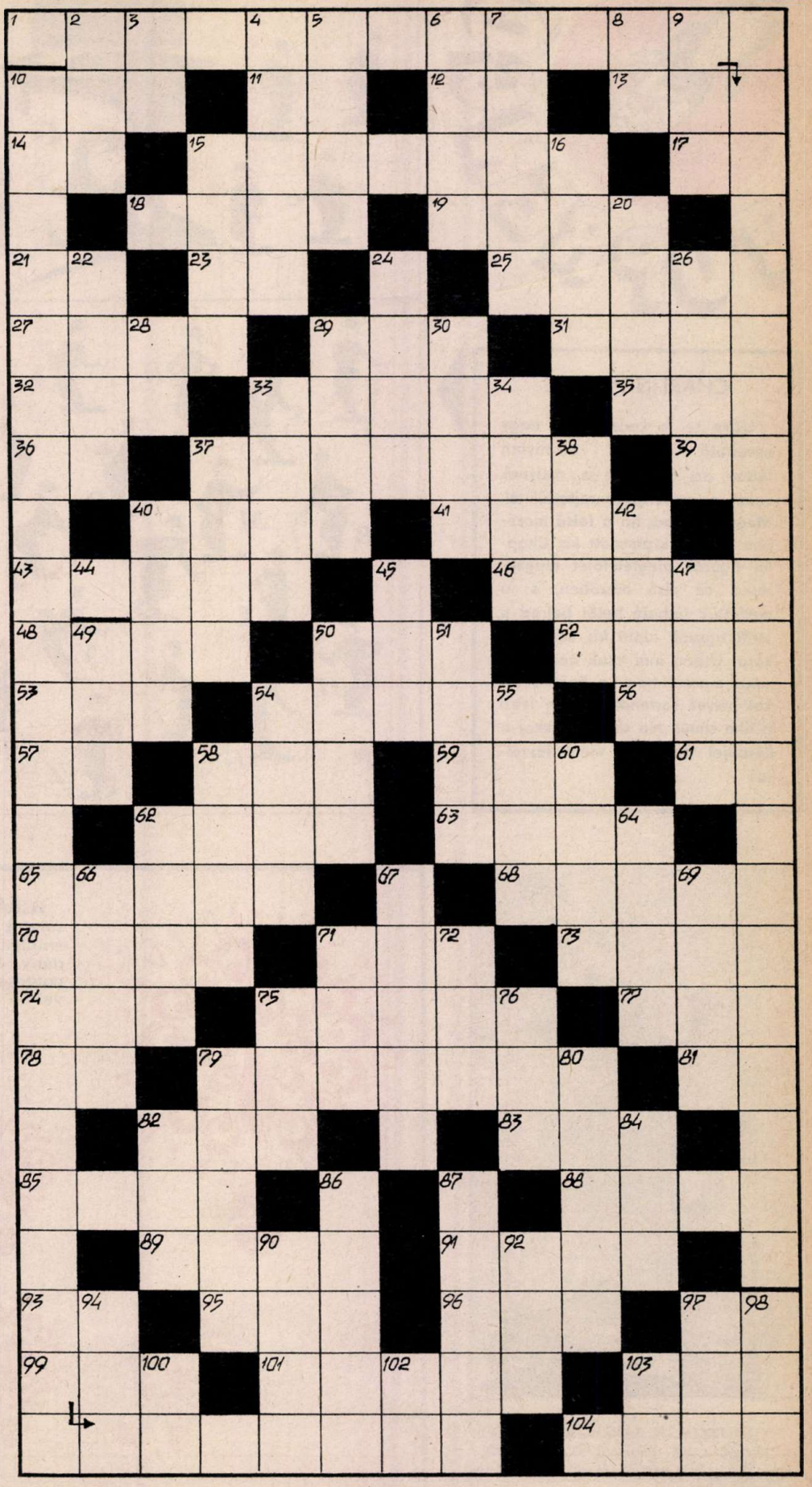

TÖPRENGŐ

CHAPLIN PARÁDÉ

Ugye te is kedveled a nagy nevettető filmjeit? Bizonyára láttad azt a filmjét is, melynek címét a rejtvényben rejtettük el. Megtalálhatod, ha a felső mezőben látható számozott kis Chaplin figurák megfelelőjét megkeresed az első mezőben, s a mellettük látható betűt beírod a fenti figurák alatti kis cédulácskára. Utána már csak annyi feladat marad, hogy a beírt betűket helyes sorrendbe rakva leírd a film címét. Ha sikerült, akkor a kérdőjel önmagát megválaszolja!

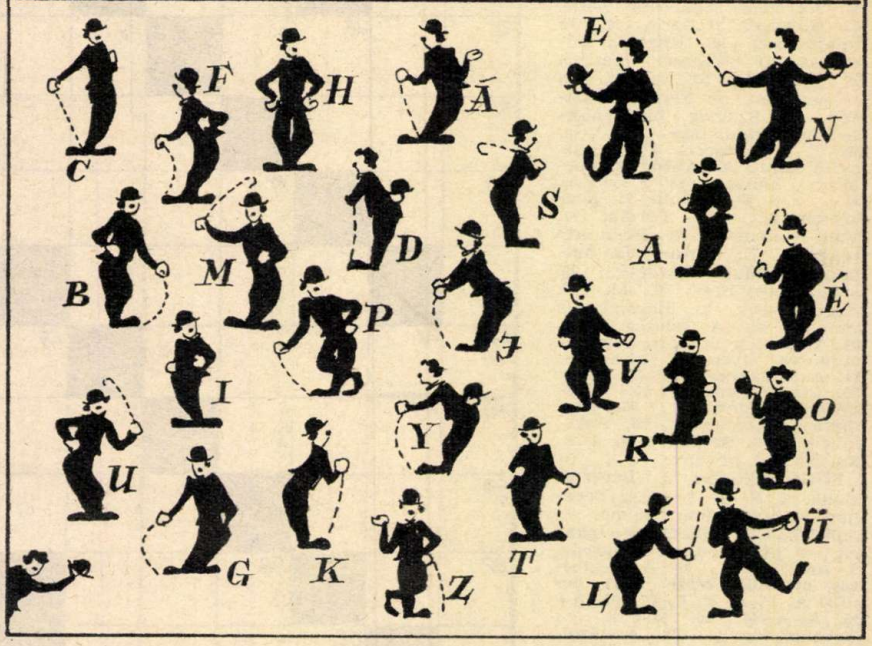

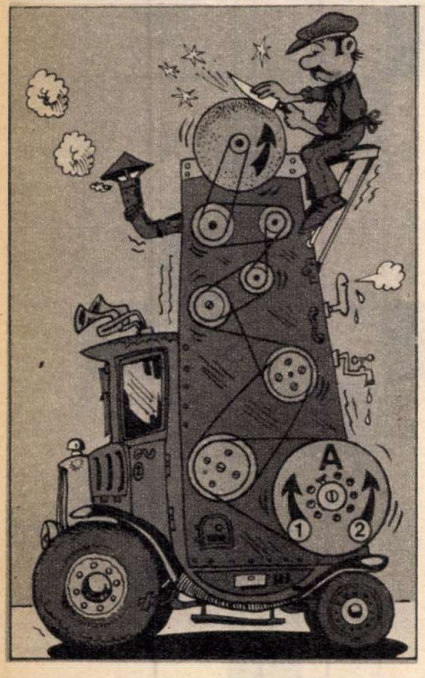

DOLGOZIK A KÖSZÖRŰS. A felső kerék csak jobbról balra forog-hat. Az „A" kerék 1-es vagy 2-es irányba forog?

HIBÁS MÁSOLATOK? Öt másolatot készített a nyomda a nagy emblémáról, de csak egy példányról mondhatjuk azt, hogy pontosan megegyezik az eredetivel — kicsiben. Melyik az?

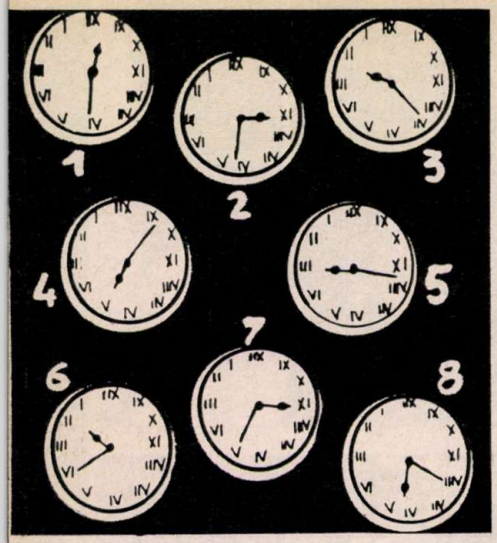

HOGYAN JÁRNAK AZ ÓRÁK? Vajon melyik üt először és hány órát mutat? Te meg tudod mondani? (Vedd figyelembe, hogy az óráknak a tükörképe látható.)

COLUMBO NYOMOZ. A jól ismert nyomozó hadnagy tíz képet lát maga előtt. Vajon mi az összefüggés köztük? „Megvan!" — kiált fel a hadnagy. — Az A—F, F—B, B—E, E—D, D—C, C—I, I—G, G—H, H—J képeken van valami hasonlóság. Te is látod hogy mi az?

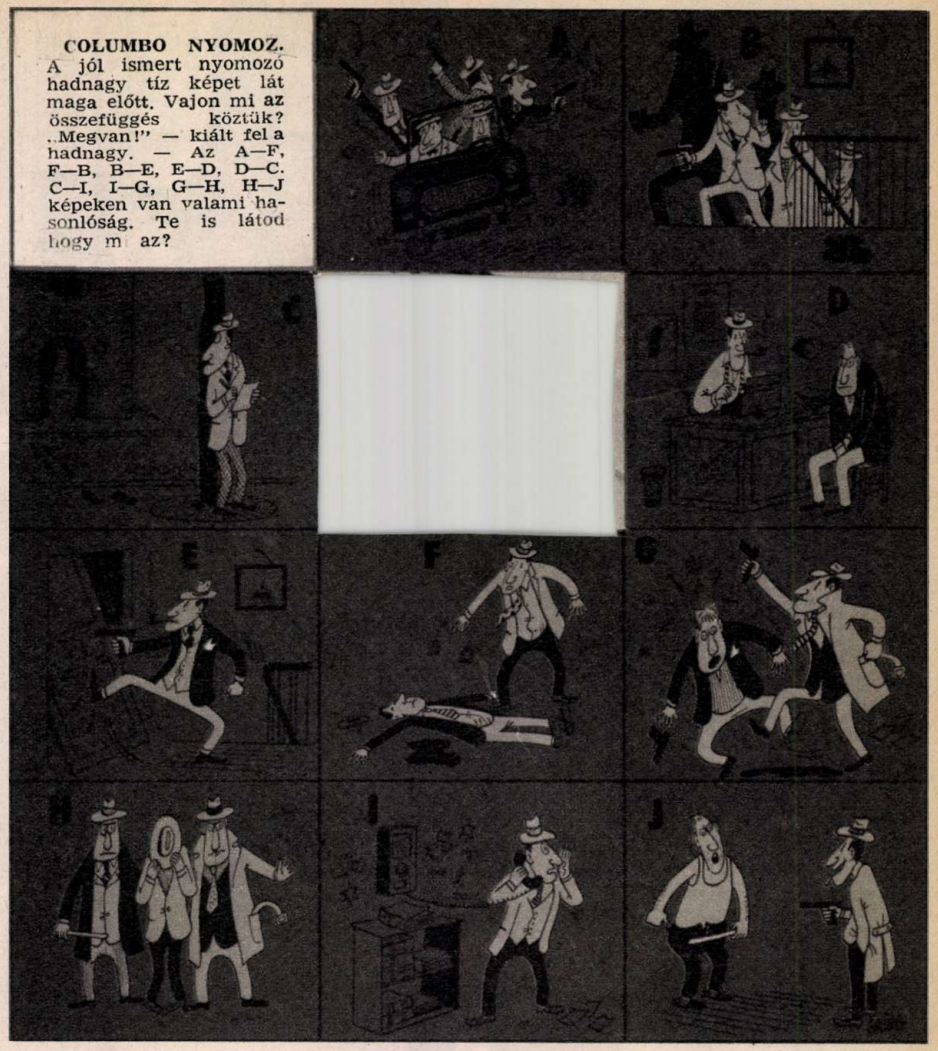

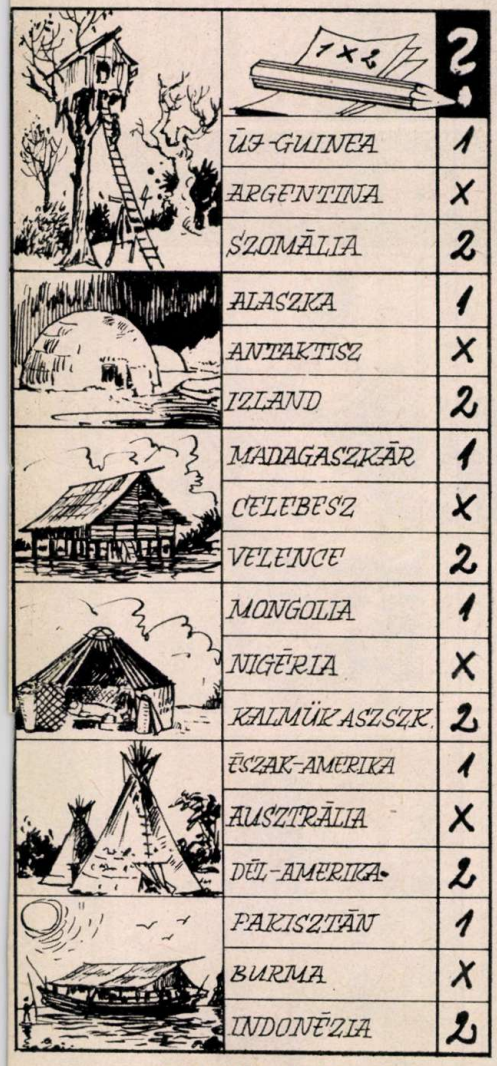

	1	X	2
ÚJ-GUINEA			
ARGENTINA			
SZOMÁLIA			
ALASZKA			
ANTAKTISZ			
IZLAND			
MADAGASZKÁR			
CELEBESZ			
VELENCE			
MONGOLIA			
NIGÉRIA			
KALMÜKASZSZK.			
ÉSZAK-AMERIKA			
AUSZTRÁLIA			
DÉL-AMERIKA			
PAKISZTÁN			
BURMA			
INDONÉZIA			

KÜLÖNÖS LAKÁSOK. Ezek még ma is lakásul szolgálnak. Totószerűen tippeld, melyik hol található?

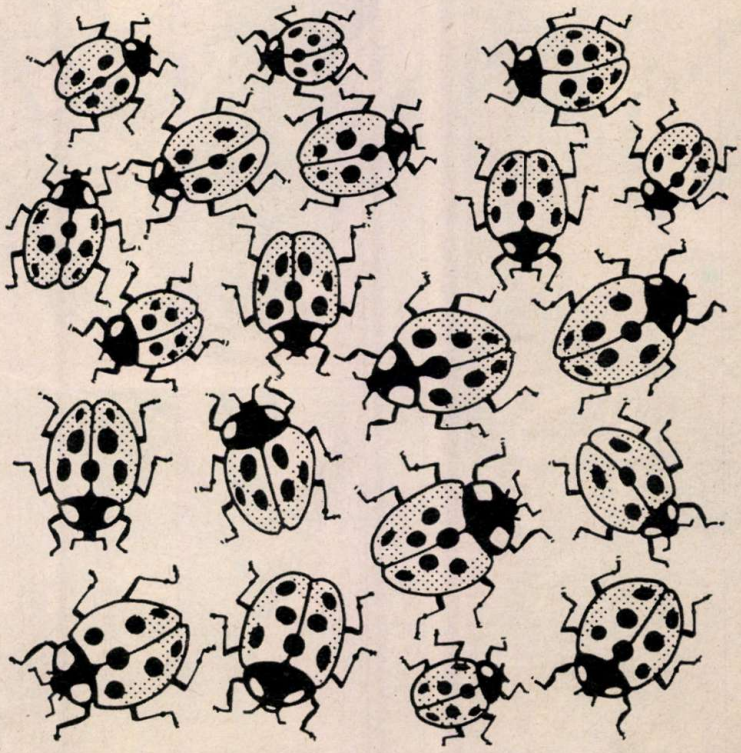

E sok-sok katicabogár között csupán két olyat találsz, amelyek egyformák. (Nemcsak a pöttyök száma, hanem a nagyság is fontos.) Keresd meg a két katica-ikret!

A csapdák titka 3.

BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK

EBBEN A (NAPTÁRI) ÉVBEN UGYANIS MÁR NEM TALÁLKOZUNK. LAPUNK LEGKÖZELEBBI SZÁMA A TÉLI VAKÁCIÓ BEFEJEZÉSE UTÁN 1978.

JANUÁR 5-ÉN

jelenik meg, ugyancsak

64 OLDALAS

terjedelemben.

Arra törekszünk, hogy az újévi számunk a mostaninál is jobb legyen. (Amennyiben ezt a számunkat valóban jónak találtátok, írjátok meg, hogy mi tetszett benne?

Mi is lesz majd a január 5-i számban? Ízelítőül elárulunk néhány várható érdekességet.

Folytatjuk a FEKETE FARKAS históriáját.

Új hős jelentkezik. Neve: RAHAN, aki a történelem előtti időkben erejével, ügyességével, okosságával mindig győzött.

Földközi-tengeri hajókaland. (Szőnyi János tévériporter útirajza.)

Mit szeretnél megvalósítani az új évben? Úttörő feladatokról írunk.

Hogyan élünk az ezredfordulón? (Gyerekek beszélnek elképzeléseikről.)

Nagy pályázat: Tíz ország – tíz nevezetesség.

Mikor érik el a világrekordok a legfelsőbb határt? (A 2000-ben rendezendő olimpián születhet-e még világcsúcs?)

Tom Sawyer városa. (Kiről mintázta Mark Twain híres regényhősét?)

Ismét megjelenik a KAJLA újabb vidám története.

Sok-sok rejtvény, humor, játék.

Már most kérjétek meg a Pajtás-felelőst, hogy rendelje meg számotokra a

JANUÁR 5–I 64 OLDALAS PAJTÁST

Ára: 4,– Ft.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
VASVÁRI FERENC

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: 1397 Budapest Jászai Mari tér 5.

Telefon: 326-733,
321-541,
321-989.

Postafiók:
1397 Bp. 62. Pf. 508.

Kiadóhivatal:
1065 Budapest, Révay u. 16.
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft, I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft.

77.3098 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA,
vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA
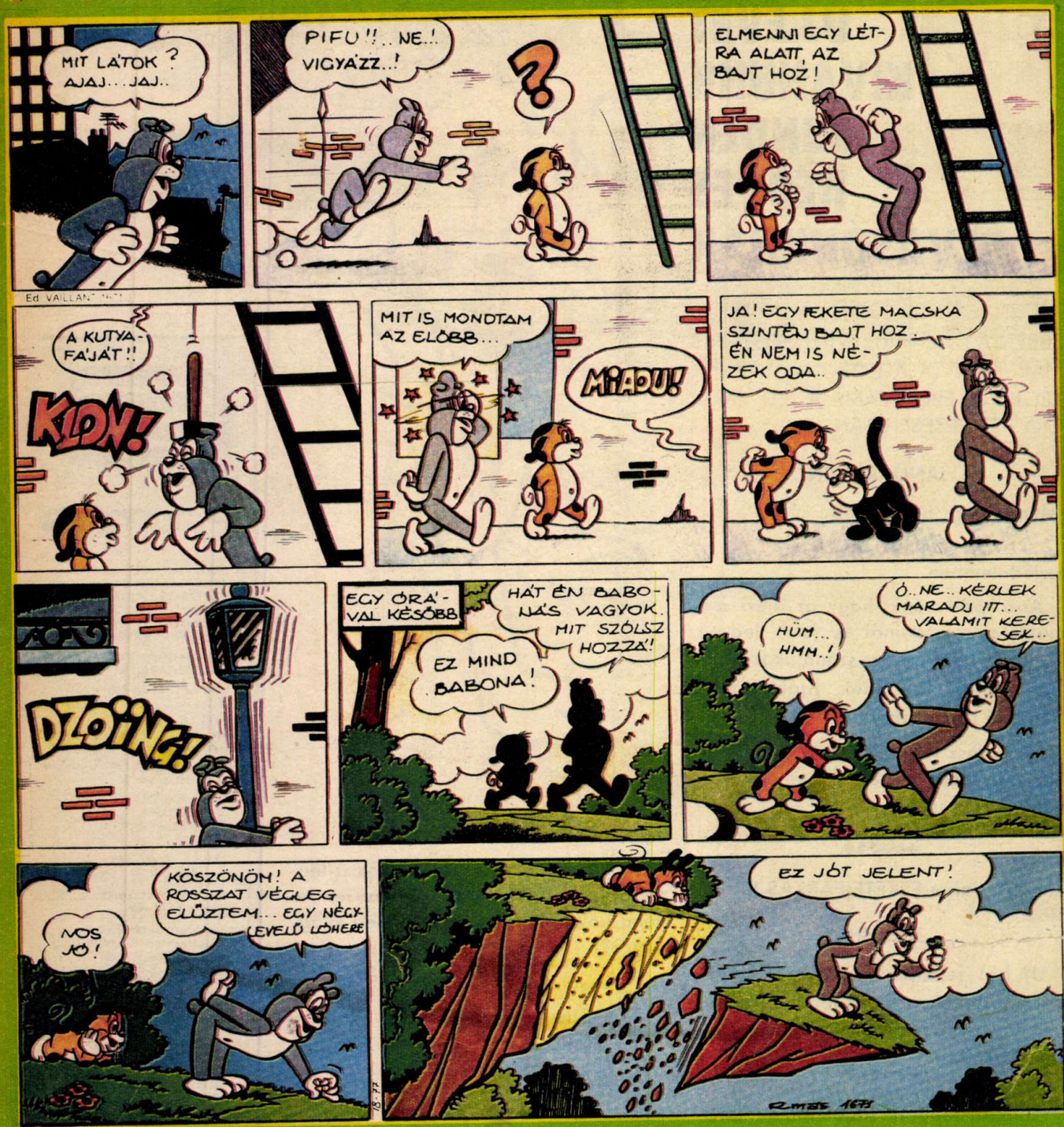
PIFU NEM BABONÁS